

МІСТА

ЧАСОПИС ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Різдвяне послання Блаженнішого Святослава

Високопреосвященним і Преосвященним Архієпископам та Митрополитам, боголюбивим єпископам, всечесному духовенству, преподобному монашеству, возлюбленим братам і сестрам, в Україні та на поселеннях у світі сучим

Не бійтеся, бо я звіщаю вам велику радість, що буде радістю всього народу: сьогодні народився вам у місті Давидовім Спаситель – Христос Господь (Лк 2, 10–11).

Христос народився!

Цими словами благовісника з небес Христова Церква звіщає спасенну новину. Сьогодні нам народився Спаситель: Господь на землю зійшов і явився в людському тілі у місті Вифлеємі. Радіє цього дня небо і земля, радіє весь людський рід тим, що наш Творець не покинув свого сотворіння, але прийшов, щоб прийняти його долю. Він сам став людиною, щоб розділити з нею її життя: її болі і радості, її тривогу і непевність. Господь стає одним із нас, об'являє себе нашим Спасителем і Визволителем.

У святі Різдва Христового ми радіємо тому, що більше не почувемося самотніми і покинутими, святкуємо те, що Бог є з нами, що Він нас любить, і бачимо втілену Божу любов у новонародженому Дитятку Ісусі, який ніжно спочиває в яслах на сні. Таїнство народження нашого Спасителя виявляє нам правду про те, як велике Боже відкривається нам через слабе людське, як людське мале і незначне може стати Божим великим!

Привілей перебувати біля Божого Дитяти мали разом із мудрецами зі Сходу лише ті, хто не соромився бути поруч із потребуючими, вигнанцями та переслідуваними

Святе Євангеліє оповідає нам, що Господь Всесвіту народився в родині біженців. Спочатку через наказ кесаря, а потім через кровожерність царя Ірода Пресвята родина була змушена покинути свою домівку та просити прихистку в чужих людей. Так, наш Бог забажав народитися як безхатченко і біженець! За таких дивних обставин народження Спасителя привілей перебувати біля Божого Дитяти мали разом із мудрецами зі Сходу лише ті, хто не соромився бути поруч із потребуючими, вигнанцями та переслідуваними. Відкривши Йому двері свого серця, свого дому, розпізнавши знак спасіння в Господі, що народився у вертегі, ці люди сповнилися божественною радістю серед темряви ночі. Бо ж різдвяне таїнство – це здатність увійти в Божу присутність і зустріти новонародженого Христа через вміння бути поруч: бути поруч із тим, хто немічний і беззахисний, хто терпить від холоду та браку найнеобхіднішого.

Україна прожила дивовижний рік, в якому все було великим: надія і відчай, впевненість і розчарування, здобутки і втрати. Великим був і страх, що його відчула Темрява, бачачи, що наш порив до Світла може бути переможним. І Темрява наслала на нас біль і кров, каліцтво і навіть смерть, щоб люди жажнулися тим стражданням і звернули на давню стежку мовчазного та беззаперечного підпорядкування.

Кожен з нас має своє місце духовного чування, свій «блокпост», що на ньому повинен здійснити власну християнську і громадянську місію

Немає жодного українця, який не брав би участі в цьому іспиті Господнього провидіння, котрий продовжує тривати. В якомусь сенсі ми всі сьогодні в зоні ризику, у зоні АТО. Подібно до пастирів, які на місці випасання свого стада почули спів ангелів на небі і прийняли звістку про народження Спасителя, так і кожен з нас має своє місце духовного чування, свій «блокпост», що на ньому повинен здійснити власну християнську і громадянську місію. І навіть якщо хтось утомився і хоче уникнути вибору, то все одно його робить. Тільки в такому разі своєю пасивністю він грає на руку злу.

Наша цьогорічна дорога до Різдва була дорогою до пораненого і вигнаного. Наша Церква в буквальному сенсі стала польовим шпиталем, розгорнутим щоб дати прихисток гнаним і загоїти рани постраждалих. Але навіть після Майдану Церква не позбулася функцій шпиталю, оскільки це її покликання. Про це нагадує нам Папа Франциск: «Я бачу Церкву як польовий шпиталь після битви».

Християни знають, що байдужість убиває не менше, ніж снаряди установок «Град»

До війни ніхто з нас не був готовий, проте вона триває, непрохано вламується чи не в кожную українську домівку, особливо на східних теренах нашої країни. Постає небезпека, що людська чутливість до горя і страждання ближнього зменшуватиметься. Християни знають, що байдужість убиває не менше, ніж снаряди установок «Град». Справа держави – мудро вирішити проблему допомоги своїм стражденим громадянам. А справа кожного християнина – бути близько, бути поруч із тими, хто в біді. Саме це християнське єднання з потребуючими, яке зветься солідарністю, і робить нас сильними. Бо в ньому проявляється і через нього передається нам сила вполченого Бога, дія Спасителя, який народився для того, щоб вчинити нас вільними і непереможними в Бозі.

У різдвяний час кожен із нас поглядає на небо в надії побачити світло вифлеємської зорі. Бо Новий рік не обіцяє бути легшим, а наш вибір – простішим. Наше найбільше завдання на 2015 рік – це вийти на шлях цивілізованого розвитку й гідного життя. Для цього ми всі мусимо зодягнутися в іншу – Божу – людину, тобто зрестися негідних компромісів з лукавим. Це завдання стосується кожного з нас – навіть того, хто вважає себе найменшим у цьому світі.

(Далі – на 2-й стор.)

• СІЧЕНЬ •
2015 РОКУ БОЖОГО
• ЧИСЛО •
109 / 1

Кількома рядками

БЛАЖЕННІШИЙ СВЯТОСЛАВ ВЗЯВ УЧАСТЬ В ЩОРІЧНИХ ЗБОРАХ КАНОНІСТІВ УГКЦ
26 грудня 2014 року Глава і Отець УГКЦ Блаженніший Святослав взяв участь у щорічних зборах каноністів УГКЦ, які відбулися в приміщенні філософсько-богословського факультету Українського католицького університету у Львові. Учасником зустрічі був, зокрема, владика Євген (Попович), голова Канонічного відділу Патріаршої курії УГКЦ.

СВЯЩЕНИК КИЇВСЬКОЇ АРХІЄПАРХІЇ ЗАХИСТИВ СТУПІНЬ ДОКТОРА ФІЛОСОФСЬКИХ НАУК

26 грудня 2014 року в житті Київської архієпархії УГКЦ сталася непересічна подія. Сотрудник Патріаршого Собору Воскресіння Христового – отець Олег Шепетяк – захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук за спеціальністю релігієзнавство в Інституті філософії ім. Григорія Сковороди Національної академії наук України.

У ТАБОРІ СИЛ АТО ОСВЯТИЛИ ХРАМ СВЯТОГО АРХАНГЕЛА МИХАІЛА

У прес-центрі АТО повідомили в неділю: «28 грудня в таборі сил АТО освячено храм Святого архистратига Михаїла. Фінансували будівництво і оздобу церкви Микола Походжай та парафія Пресвятої Трійці м. Дрогобича на Львівщині».

ОСВЯТИЛИ МЕМОРІАЛ ГЕРОЯМ УКРАЇНИ У СКАЛІ-ПОДІЛЬСЬКІЙ

26 грудня в центральному скверіку смт Скали-Подільської Бучацької єпархії відбулася історична подія. Було проведено урочисте відкриття та посвяту священиками трьох місцевих конфесій величавого меморіалу, спорудженого на пам'ять про загиблих героїв - учасників Революції гідності та бойових дій на сході України.

РАДИЛИСЬ ПРОВІДНИКИ СПІЛЬНОТ РУХУ «ВІРА І СВІТЛО»

27-28 грудня в Музейно-меморіальному комплексі Патріарха Йосифа Сліпого в Заздрості, що на Тернопільщині, зустрілися провідники чотирьох спільнот руху «Віра і Світло», які працюють у Тернополі. Це рух християнських спільнот, що об'єднує розумово неповносправних осіб, їхніх батьків та молодь-приятелів.

«КУЛІНАРНА СОТНЯ» РОЗПОЧАЛА ДІЯЛЬНІСТЬ У СЛАВУТИЧІ

З ініціативи парафіян громади УГКЦ та соціально активних мешканців міста Славутич 21 грудня почала свою діяльність «Кулінарна сотня». Метою праці є нарізування, сушіння та фасування овочів для того, щоб бійці в окопах могли робити з наборів справжній домашній борщ.

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ АРХІЄПАРХІЇ УГКЦ ВІДБУЛИСЯ РЕКОЛЕКЦІЇ ДЛЯ ПОДРУЖНИХ ПАР

Комісія у справах родини Івано-Франківської архієпархії УГКЦ спільно з рухом «Подружні зустрічі» 26-28 грудня 2014 року в с. Ямна, у реколекційному будинку отців редемптористів, провела реколекції для подружніх пар.

Цього року участь у реколекціях взяли 17 подружніх пар, які впродовж відведеного часу старалася відкрити наново свій слух, розум та серце та Бога та одне до одного.

ТЮРЕМНЕ КАПЕЛАНСТВО БУДЕ УЗАКОНЕНЕ

У Верховній Раді України на засіданні Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності 26 грудня 2014 року депутати ухвалили рекомендацію Верховній Раді прийняти законопроект про капеланство в пенітенціарній системі в першому читанні.

Різдвяне послання Блаженнішого Святослава

(Закінчення, початок на 1 сторінці)

Завдання змістити свою життєву позицію в бік добра має також великий громадянський сенс, бо коли зміниться українка та українець – зміниться і вся наша країна. Усі разом ми маємо зодягнути її в нове намисто ефективних державних структур, які перестануть нарешті бути структурами гріха. Адже влада може бути благословенням, якщо стає служінням.

Біда не в тому, що не все вдається зробити. Біда, коли від цього в людини опускаються руки!

Обидва завдання неможливо здійснити, бодай раз не відчувши сумніву, не помилившись, не зробивши кроку назад. Не маймо гордині досконалості – краще визнаймо перед Богом свої слабкості й смиренно просімо: Боже, допоможи моєму безсиллю! Смиренна людина не втрачає віри у свої сили, бо, за словами Івана Франка, «чує на своєму плечі руку Господню». Тому пам'ятаймо, що зневіра, розчарування, мстиве прагнення поквитатися з тими, хто не здійснив наших очікувань, – це інструменти, якими Темрява найефективніше відновлює свої втрачені позиції. Не помагаймо їй зруйнувати наші шанси! Біда не в тому, що не все вдається зробити. Біда, коли від цього в людини опускаються руки!

Маємо перед собою ще одне завдання, щодо якого ніколи не має бути сумніву. Це завдання молитися. Майдан переміг тому, що ревно і щиро молився. Сьогодні не дозволяймо, щоб через певне «призвичасня» до війни ослабла інтенсивність наших молитов. Спрямуймо всі сили своєї душі на те, щоб у наших родинах і спільнотах тривала безперервна молитва за Україну, щоб у нашій державній оселі, ніби в бідній вифлеємській ясині, засяяло світло віри, очистилися наші серця, зродилося нове життя. І тоді, маючи на собі Боже благословення, ми станемо найщасливішим народом на Землі.

Сьогодні линемо з різдвяним привітом до наших воїнів, які святкують цей величний празник у холодних окопах та бліндажах

Серед темної ночі непевності й тривоги звучить прадідівська коляда, розвіваючи смуток та всілякі негаразди... З цим різдвяним благостям прагну відвідати кожному домівку добрих людей, які приймають до себе новонародженого Бога і Спасителя та радіють Різдом Христовим!

Сьогодні линемо з різдвяним привітом до наших воїнів, які святкують цей величний празник у холодних окопах та бліндажах на передовій і готові грудьми закрити свій народ. Зі святковим віншуванням добра і гаразду заходимо до тих, хто втратив свою домівку та тепло рідної сім'ї.

Зі співом ангелів про мир на землі та славу на висотах завітаймо сьогодні до тих, хто сумує через втрату рідних та близьких, хто страждає від отриманих ран і тих, хто в полоні й ув'язненні. Як у цю різдвяну ніч радість перемагає смуток, а небесне світло – темряву, так нехай у своєму Різді наш Спаситель сповнить нас силою звитяги добра над злом, правди над неправдою, і небесний мир хай здолає війну.

Усім нашим вірним в Україні і на поселеннях з усього серця зичу веселих свят Різдва Христового, смачної куті та дзвінкої коляди!

Христос народився! Славимо Його!

† СВЯТОСЛАВ

Дано в Києві, при Патріаршому соборі Воскресіння Христового, у день Святого Миколая, архієпископа Мир Ликійських, чудотворця, 19 грудня 2014 року Божого

Митрополит Ігор відвідав парохіян із Левандівки

Львівський, здійснив пастирський візит до парафії святого апостола Андрія Первозванного, що у Залізничному протопресвітеріаті. Тут владика звершив Архиєрейську Божественну Літургію та виголосив проповідь.

Адміністратор храму о. Олег Зубик щиро подякував владіці за батьківське піклування й турботу. Завершили святкування храмового празника освяченням води та родинним спілкуванням владика з парафіяльною спільнотою.

освятити воду й окропив нею присутніх парохіян.

Відтак, щирі слова вдячності за батьківську турботу і молитву склав владіці митрофорний протоієрей Ярослав Гаранджа, парох цієї парафії.

На завершення владика Венедикт уділив присутнім своє архиєрейське благословення.

У день храмового празника Високопреосвященний владика Ігор, Архієпископ і Митрополит

Владика Венедикт з пастирським візитом побував у Сокільниках

У неділю, 21 грудня, Преосвященний владика Венедикт, єпископ-помічник Львівської архієпархії, з пастирським візитом відвідав парафію Різдва Пресвятої Богородиці у с. Сокільники. Тут владика звершив Архиєрейську Божественну Літургію та виголосив проповідь. Своім пастирським словом єпископ цього дня допоміг багатьом духовно скріпитися та утвердитися у вірі попри неспокій та випробування, які переживає зараз український народ.

Після Божественної Літургії владика Венедикт

Львівська міськрада виділила ділянку під спорудження пам'ятника митрополиту Андрею Шептицькому

25 грудня минулого року, під час позачергового засідання сесії Львівської міської ради, депутати підтримали затвердження проекту землеустрою та відведення земельної ділянки Курії Львівської архієпархії УГКЦ на площі Святого Юра у Львові. У тексті ухвали йдеться про відведення земельної ділянки орієнтовною площею 1,6357 га на площі Святого Юра у постійне користування для обслуговування собору Святого Юра, здійснення благоустрою скверу на площі Святого Юра, реконструкції площі, перенесення траси існуючої автомобільної

дороги у бік корпусів НУ «Львівська політехніка» та спорудження пам'ятника митрополиту Андрею Шептицькому.

В свою чергу, Курія Львівської архієпархії УГКЦ повинна подати міській раді у встановленому порядку на затвердження проект землеустрою щодо відведеної земельної ділянки.

Джерело: Католицький оглядач

Подвійне святкування у Щирці

освячений владика Венедикт, який у церкві Пресвятої Трійці звершив Божественну Літургію.

Звертаючись до парафіян та гостей, єпископ відзначив, що Бог насильно не вривається у наше життя. Він стукає, чекає. І ми маємо почути Його. Розповідаючи про святу Варвару, він згадав, як в 306 році, в юному віці, в місті Іліонолі Фінікійському вона постраждала за ісповідання віри Христової – за присудом місцевої влади її стратив власний батько, жорстокий язичник Діоскор. Нині мощі великомучениці Варвари перебувають у багатьох церквах, у тому числі й у Щирці.

Отець Богдан Когут, парох парафії, висловив щире вдячність владі за приїзд, а хор на честь високого гостя урочисто відспівав «Многая літа!». Насамкінець владика освятив воду, якою окропив присутніх парохіян.

Передостання неділя року стала особливо урочистою для багатьох мешканців м. Щирця: тут святкували подвійний ювілей – 550-річчя храму святої великомучениці Варвари і 25-річчя легалізації УГКЦ. На святкування прибув Пре-

На подвір'ї міліцейського відділку постала фігура Матері Божої

Напередодні Дня міліції транспортні правоохоронці відзначили своє професійне свято. До цього свята командування та працівники відділу спромогли спорудити на своїй території фігуру Матері Божої. Саме на її освячення встигли їхні колеги, що прибули із зони АТО, де несли нелегку службу.

Для освячення фігури Пресвятої Богородиці до правоохоронців завітав Преосвящений Венедикт. У співслужінні кількох священників єпис-

коп відслужив короткий молебень й освятив фігуру Богородиці, після чого у своєму слові до службовців привітав їх із професійним святом та побажав спокійної служби і мирного неба.

Реколекції для дружин священнослужителів

За благословенням Високопреосвященного Ігоря, Архієпископа і Митрополита Львівського, відбулися вже традиційні передріздвяні реколекції для дружин священнослужителів Львівської архієпархії, які організувала Комісія у справах евангелізації Львівської архієпархії.

Духовна віднова розпочалася Божественною Літургією, яку супроводжували співом семінаристи Львівської духовної семінарії Святого Духа. Реколектант о. д-р Володимир Груца, ЧНІ, наголосив на важливості передріздвяної віднови і запросив добродійок у мандрівку до

світла Вифлеємської зорі.

Цікаво і змістовно провела час малеча. З ними займалися Лілія Гуцол та Галина Гнатів.

Кількома рядками

МИТРОПОЛИТ ІГОР ДЯКУВАВ ВІРНИМ ЗА МОЛИТВИ, ПОСТИ Й МИЛОСТИНІ

Наприкінці року Високопреосвященний владика Ігор, Архієпископ і Митрополит Львівський, з пастирським візитом побував у храмі Блаженного Климентія Шептицького, що у Львові на вул. Кривоноса. Під час свого візиту владика Ігор звершив Божественну Літургію.

У своєму пастирському слові архиєрей подякував вірним за молитви, пости й милостині, які чиняться в ім'я миру в нашій країні та на цілій землі. Крім іншого він зазначив: «Сумуємо, що проливається кров наших відважних й мужніх бійців, з іншого боку, радіємо, що довговічна праця російських диверсантів й українських зрадників, відносно поділу України на різномовне населення й протистояння між собою, зійшла нанівець. Ми молимося, довіряємо Богові, захищаємося від ворога, не захоплюємо чужих територій, не воюємо на чужій землі, – віримо, що правда по нашому боці й перемога за нами».

На завершення візиту настоятель храму о. Севастіян Дмитрух подякував Митрополитові за батьківську опіку і духовні настанови.

ЗУСТРІЧ У ШКОЛІ ДУХОВНОСТІ ТА ЄВАНГЕЛІЗАЦІЇ ЛЬВІВСЬКОЇ АРХИЄПАРХІЇ

27-28 грудня у монастирі Святого Альфонса отців редemptористів, на Замарстинові, відбулася чергова зустріч у Школі духовності і евангелізації Львівської архієпархії.

«Євангелія Павла» – саме таку назву мала ця зустріч. Як зазначив під час лекції о. Євген Станішевський: «У своїй проповіді апостол Павло наголошує на важливості смерті і воскресінні Ісуса Христа. Керигматична проповідь «апостола народів» має здатність перемінити життя людини, але за умови, що людина відкриється на «Добру новину».

Нові учасники школи мали нагоду ознайомитись з життям і діяльністю отців редemptористів, відвідавши музей Блаженного Миколая Чарнецького у супроводі ієромонаха Антонія-Юрія Меуша, ЧНІ.

СЕСТРИ-СЛУЖЕБНИЦІ ВІДЗНАЧИЛИ СВЯТО НЕПОРОЧНОГО ЗАЧАТТЯ ДІВИ МАРІЇ

22 грудня сестри-служебниці відзначили свято Непорочного зачаття Пречистої Діви Марії – покровительки Згромадження. Споглядаючи таїнственну красу Діви Марії, сестри стараються наслідувати її найдосконаліший приклад посвяти і відданості Богові.

Цього дня до Провінційного дому сестер-служебниць у Львові прибуло багато сестер. Святкову Божественну Літургію звершив високопреподобний о. Пантелеймон Саламаха, протоігумен Провінції Найсвятішого Спасителя отців-василіян. Варто пригадати, що отці-василіяни постійно супроводжують Згромадження сестер-служебниць від самих початків його заснування і до сьогодні.

Під час Божественної Літургії відбулася урочистість облечин у монаший одяг кандидатки Любові Іванків, яка отримала чернече ім'я с. Миколая, і складання перших обітів с. Юліти Заячківської. Під час проповіді о. Пантелеймон закликав сестер словами папи Франциска «цілковито віддати себе Богові, щоб мати силу іти і пробудити сучасний світ», не боятися прийняти світло Христа і відкривати його іншим.

Провінційна настоятелька с. Боніфатія Дяків пожелала с. Миколаї і с. Юліті радості та щедрості у служінні Богові та захотіла часто звертатися думками до наших попередниць, які, за словами св. ап. Павла, «успішно завершили біг та зберегли віру».

Вкінці Літургії усі сестри з вічними обітами урочисто відновили свою чернечу посвяту Богові і заспівали гімн сестер-служебниць.

Сестри-служебниці, Львів

ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У м. АВЕЛЛІНО (ІТАЛІЯ) УТВОРИЛИ ПЕРСОНАЛЬНУ ПАРАФІЮ

Владика Дмитро (Григорак), єпарх Буцацький, на запрошення о. Романа Кривого, здійснив відвідини парафії м. Авелліно (Італія). Річ у тім, що місцева українська громада урочисто готувалася відсвяткувати подію відкриття персональної парафії святих Володимира та Ольги. Святкування розпочалося Святою Літургією, яку очолили два єпархи – владика Дмитро та Франциск.

Перед її початком канцлер єпархії Авелліно о. Вінченцо зачитав декрет про проголошення парафії та номінування пароха. Ним став о. Роман Кривий. Варто додати, що процес утворення персональної парафії розпочався 2014 року в Авелліно (Італія) з благословення місцевого єпископа Франциска Маріно на прохання о. Романа Кривого, капелана місцевої громади УГКЦ. Офіційно документи були підписані у листопаді.

Напередодні владика Григорій зустрівся з директором авелінського «Карітасу» Карло Меле та його співробітниками, де обговорили можливі варіанти співпраці та допомоги в будівництві Будинку милосердя в м. Чорткові.

А наступного дня, 22 грудня, відбулася офіційна зустріч двох ієрархів у приміщенні єпархіальної курії. На знак подяки за опіку над українськими емігрантами та їх церквою владика Франциску вручили ілюстровану книгу історії та культури України.

Прес-служба Буцацької єпархії УГКЦ

У РИМІ МОЛОДІ ТЕРНОПОЛЯНИ СПІВАЛИ ЛІТУРГІЮ

У день Різдва Христового за латинським стилем в соборі Святої Софії в Римі співав дитячий хор «Зоринка» з м. Тернопіль. Хоч українська спільнота храму святкує Різдво за старим стилем, 25 грудня розпорядок богослужіння є святковим. З цієї нагоди відбулась урочиста Божественна Літургія, яку своїм співом супроводжував дитячий хор «Зоринка». Після молитви в соборі відбувся концерт молодих хористів з України. Хорова капела відвідала також інші українські громади в Італії.

Додамо, що «Зоринка» має статус народного колективу і належить до хорової школи, що діє в Тернополі з 1980 року.

Прес-служба товариства «Свята Софія»

ЕКЗАРХ ХАРКІВСЬКИЙ МОЛИВСЯ У ПОКОТИЛІВСЬКОМУ СВЯТО-ПОКРОВСЬКОМУ МОНАСТІРІ

У свято Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії владика Василь (Тучапець), екзарх Харківський, очолив Архиєрейську Літургію в Покотилівському Свято-Покровському монастирі отців-василіян на Харківщині.

Роздумами про наполегливість у вірі розпочав єпископ своє звернення до вірних на прикладі батьків Матері Божої Йоакима і Анни, показавши, як недосяжне бажання стає реальністю, бо Господь завжди звертає свою увагу на якість віри, на наполегливості до Нього прохання. Також владика Василь заохотив ніколи не зневірюватися, не опускати рук і не впадати у відчай перед різного роду життєвими проблемами. «Ми, християни, ніколи не залишаємося наодинці, з нами Бог», – наголосив архиєрей.

Після Святої Літургії всі присутні отримали від владика благословення та спільно помолилися подячний молебень до Матері Божої.

На завершення настоятель монастиря ієромонах Йосиф Щур подякував владика Василю за спільну молитву та запросив усіх на подячну Архиєрейську Літургію, яка служитиметься 31 грудня. Тоді ж буде освячено нову запрестольну ікону Покрови Матері Божої, ікону на іконостасі та два бічні престולי – Матері Божій Улашківській та св. Пантелеймону-цілителяю.

Прес-служба Харківського екзархату

Глава Церкви відвідав парафію святого Івана Христителя на Житомирщині

«Хто вміє дякувати, той вміє рости й отримувати ще більше дарів від Бога. Ми часто не вміємо дякувати достойно Богові за все, що Він нам дає. Євангеліст Лука вчить, що молитва подяки є найсильнішою молитвою. Хто вміє дякувати, той ще більше дістане благодатей і Божого милосердя та дарів», – ці слова сказав Блаженніший Святослав 21 грудня під час Архиєрейської Божественної Літургії в парафії св. Івана Христителя, що в Коростишеві на Житомирщині.

Глава Церкви під час проповіді дякував Господеві за цю маленьку громаду: «Я вирішив відвідати свою архиєпархію, починаючи з найменших громад. Бо такі найменші громади потребують найбільше уваги, подібно як найменші діти по-

З нагоди храмового празника до Перемишля завітав Преосвященний владика Тарас Сеньків, де розділив радість вірних парафії святого Миколая, відслуживши Архиєрейську Божественну Літургію.

Роздумуючи над чеснотою вірності святого Миколая Христові та Церкві, владика Тарас навів за приклад плід подвигу віри людей в час переслідування для УГКЦ, яка відзначає цього року

Вшанували живих свідків церковного підпілля

Село Тарновицю, що на Івано-Франківщині, можна сміливо назвати підпільним селом Церкви, адже в час підпілля в помешканнях людей служились св. Літургії, уділялись св. Тайни, перебували на утриманні підпільні єпископи, священники. І саме сюди на святкування 25-ї річниці виходу нашої Церкви з підпілля прибули аж троє архиєреїв – митрополит Івано-Франківський Володимир Війтишин, єпископ Коломийсько-Чернівецький Василь Івасюк та екзарх Луцький Йосафат Говера.

Святкова Літургія в парафіяльному храмі Покрови Божої Матері, спогади про підпілля, які під час проповіді озвучив владика Йосафат, стали чудовою нагодою пригадати ті нелегкі часи. Відрадно, що учасниками цього святкування були живі свідки того буремного часу. В спільній молитві прийняли участь священники Львівської та Івано-Франківської архиєпархій, Коломийсько-Чернівецької єпархії.

У Дубаї відправили першу українську Службу Божу

требують уваги батьків, щоб найменший став найбільшим».

Наприкінці проповідник побажав Божого благословення цій парафії: «Дякуймо Богові за всі блага, які отримали».

Департамент інформації УГКЦ

Святкування храмового празника в Перемишлянах

25-річчя виходу з підпілля. Архиєрей закликав усіх бути вірними Христовому Євангелію, не шкодуючи нічого, жертвувати Богові, бо лиш тоді отримаємо устократ більше.

Після Літургії владика Тарас освятив ікону блаженного священномученика Омеляна Ковча, який душпастирював на цій парафії у 1922-1943 роках. Варто зазначити, що ця ікона разом із прахом спалених в'язнів концтабору «Майданек», серед яких був і невинно засуджений священник УГКЦ, буде передаватися на парафії для молитовного почитання та поширення культури блаженного священномученика.

Прес-служба Стрийської єпархії

На завершення Літургії, в знак подяки за збереження віри і передання її наступним поколінням, за витривання у добрій Христовій вірі, за сприяння у проведенні підпільних богослужіння та утримання підпільного духовенства митрополит Володимир Війтишин відзначив Митрополічою грамотою парафію с. Тарновицю в особі братства, сестринства та всіх парафіян.

Ієрей Юрій ТРУХАН, прес-секретар архиєпархії.

У Дубаї відправили першу в історії Об'єднаних Арабських Еміратів Службу Божу у візантійському обряді. Богослужіння провели українською та англійською мовами.

Службу відправили капелан української громади в ОАЕ Апостольського вікаріату Південної Аравії о. Юрій Юрчик та священник Апостольського вікаріату Південної Аравії о. Майкл О'Салліван.

По закінченні Літургії для дітей відбувся святковий вечір з подарунками.

Повідомила Ярина ВІЛІНСЬКА

Катехитична школа носитиме ім'я отця Лева Курмановича

У селищі Запитів освячено новозбудовану катехитичну школу, яка отримала назву на честь будівничого храму Архистратига Михаїла та довголітнього пароха Запитова о. Лева Курмановича. У березні 1939 року о. Курманович скромно відсвяткував 50-річчя своєї душпастирської праці. З цієї нагоди митрополит А.Шептицький нагородив його крилошанськими відзнаками, а владика Іван Бучко надіслав велике поздоровлення.

Як стверджують місцеві старожили, їхній парох приклав до будівництва храму багато праці і старань. Нову церкву освятили у 1941 році, а вже перед святом Богоявлення 1943 року о. Лев упокоївся. На пам'ять про нього парафіяни при вході до церкви встановили мармурову дошку з відповідним написом. Під час пізніших більшовицьких переслідувань пам'ятна таблиця була закрита іконою і відкрита тільки 21 листопада 1989 року.

Під час освячення катехитичної школи, яке звершив владика Михаїл Колтун, єпископ зазначив, що ця школа збудована для більшого пізнання Бога та життя Церкви, для того, щоб ми могли жити у правді з Богом. Підсумок підвів місцевий парох о. мітрат Василь Бесага, який подякував за велику пожертву усім меценатам, будівничим, парафіянам, а також Преосвященному владичі Михаїлу, наголосивши, що «владика є живим свідком підпілля, а також добрим прикладом для всього духовенства у нинішній час».

Повідомила Тетяна МАЛИЦЬКА

У Добромилі розписом прикрасили новий храм

у співслужінні о. Віктора Коцемири, декана Добромильського, та священників Добромильського деканату відслужив Божественну Літургію.

Під час проповіді владика наголосив, що Христос є Спасителем, який прийшов у світ, щоби звільнити людину з рабства гріха. Звільняючи людину, Бог дарує їй справжню свободу – благодать синівства. Відтак владика Григорій розповів вірним про значення храму в житті християнина.

Після завершення богослужін-

ня архиєрей подякував о. Віктору за душпастирське служіння і від імені правлячого архиєрея вручив нагороду – хрест з прикрасами.

Зазначимо, що розпис храму св. Андрея Первозванного виконали львівські майстри під керівництвом Романа Кислого.

о. Олег ЧУПА,
прес-секретар
Самбірсько-Дрогобицької
епархії

У м. Добромилі, що на Старосамбірщині, владика Григорій Комар, єпископ-помічник Самбірсько-Дрогобицької епархії, освятив розпис храму св. Андрея Первозванного. Після завершення Чину освячення єпископ

Молитовно вшанували вбитих у 1944 році поляків

У с. Ігровиця, що на Тернопільщині, відбулася спільна поминальна молитва, приурочена 70-ій річниці трагічних подій, що відбулися напередодні латинського Різдва, коли були вбиті 90 поляків, які мешкали у селі, та спалені їхні дома. До спільної молитви стали священники та вірні Греко-Католицької і Римо-Католицької Церков.

«Ми не можемо змінити історію, але нам треба пам'ятати тих, хто загинув, молитися за їх упокій, – наголосила присутня на молитві генеральний консул республіки Польща у Луцьку Беата Бживчи. – Та найбільше, що ми можемо зробити зараз, це будувати мирне сусідство між Україною і Польщею, щоб такі трагічні події ніколи не повторилися. Також сьогодні ми молимося за Україну, за мир, якого тут потребують найбільше».

«Молитва за тих, що загинули, – це найкращий дар для їх душ, – сказав у своєму слові місцевий парох о. Роман Дутчак. – Ми ніколи не будемо знати, чому так сталося, але можемо запобігти таким ситуаціям між братніми народами».

Консул республіки Польща та заступник голови Тернопільської адміністрації поклали вінки на могили загиблих і запалили свічки.

Прес-служба Тернопільсько-Зборівської Архиепархії

У Донецьку греко-католицький священик допоміг римо-като- ликам відсвяткувати Різдво

бами до мене, – розповідає о. Михайло. – Зазвичай це стосувалося освячення будинку чи квартири, Сповіді і Причастя для хворих. Однак нещодавно вдалося домовитися із місцевою владою про те, щоб римо-католицький священник повернувся до міста.

Віднедавна в Донецьку вже офіційно є священник РКЦ, однак поки що він не може дістатися у віддалені райони міста. Тому римо-католики і звернулися з проханням до о. Михайла, щоб постарався організувати їм свят-

кування Різдва.

– У переддень католицького Різдва мені зателефонували римо-католики, щоб я приїхав до них, бо в тій частині міста зараз немає священника. Їхні вірні хотіли висповідатися і причаститися перед святом, – веде далі священник. – Я уділив їм святі Таїнства і привітав їх з Різдром, бажаючи їм веселих свят. Нехай народжений Ісусик принесе їм мир у серця.

Руслана ТКАЧЕНКО,
прес-служба Донецького
екзархату УГКЦ

24 грудня, у навечір'я Різдва за григоріанським календарем, о. Михайло Заверчук, настоятель храму св. Миколая Чудотворця УГКЦ, уділив святі Таїнства Сповіді та Причастя кільком римо-католикам, що проживають зараз у місті.

– Доти, доки не було священника РКЦ в Донецьку, римо-католики часто зверталися з такими потре-

«АНДРІЇВСЬКА НІЧ» У КОХАВІНІ

Напередодні свята апостола Андрія Первозванного в монастирі отців-редемптористів у Кохавині відбулися нічні чужання. Основним мотивом чужань було «паломництво до Вифлеємської зірки», як наголошував у розважаннях о. Володимир Груца, настоятель монастиря святого Герарда.

Духовним словом і піснею цього вечора товаришував усім присутнім о. Вітольд Левицький з м. Долина. Також з нагоди свята апостола Андрія Первозванного опівночі, перед Божественною Літургією, особливі вітання від кохавинських дітей приймали наші іменники о. Андрій Хацко та о. Андрій Качмар. Закінчилися нічні чужання молитвами на зцілення за посередництвом бл. Миколая Чарнецького та чаюванням в катехитичному класі.

Слід відзначити, що нічні чужання у Кохавині відбуваються кожної другої п'ятниці місяця (крім січня). Вони розпочинаються о 20.00 годині. Наступні молитовні чужання відбудуться 13 лютого.

Редемптористи з Кохавини

ВЕЧІР ВШАНУВАННЯ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ У СОБОРІ СЯТОГО ЮРА

З нагоди відзначення Року Митрополита Андрея Шептицького в Архикафедральному соборі святого Юра відбувся вечір «Християнська родина», присвячений навчання великого Митрополита про родину. Вечір розпочався Вечірнею, яку супроводжував молодіжний хор Архикафедрального собору святого Юра.

Відтак питання щасливого родинного співжиття стало основним у дискусії присутніх парохіян. Під час заходу зі словом до вірних звернулися голова Комісії родини Львівської архієпархії о. Тарас Фітьо та Діана Палко, які розповіли про повчання Митрополита Андрея щодо родини. Як наголосили доповідачі, цінності, про які говорив слуга Божий Андрей, є дуже актуальними для сьогодення.

Завершився захід спільною молитвою за українську родину.

Повідомила Лілія ГУЦОЛ

У ЛЬВОВІ ПЕРЕПОХОВАЛИ ОСТАНКИ ПЕРШО- ДРУКАРЯ ІВАНА ФЕДОРОВА (ФЕДОРОВИЧА)

Напередодні свята св. Миколая в храмі монастиря св. Онуфрія у Львові перепоховали останки першодрукаря Івана Федорова. Урочиста процесія, в якій взяли участь представники усіх релігійних конфесій Львова, пройшла вулицями міста від храму Успіння Пресвятої Богородиці (вул. Руська) до монастиря святого Онуфрія. Спільно із друкарем перепоховали й останки його сина та ще двох осіб.

Панахиду у храмі святого Онуфрія очолив Високопреосвященний владика Ігор, Архиепископ і Митрополит Львівський, у співслужінні з представниками усіх релігійних конфесій Львова. Владика Ігор зазначив: «Іван Федорович – це давній діяч східно-слов'янської культури, один із перших східно-слов'янських типографів... Він відновив у монастирі святого Онуфрія друкування книг. Був працюючим і обдарованим чоловіком. Людиною свого діла, який розвивав талант, яким обдарував його Господь...».

Поховали Івана Федорова на тому ж місці, де понад 40 років тому виявили його останки. Зазначимо, що 15 грудня цього року виповнився 341 рік від дня його смерті.

Іван Федорович (Федоров) вважається першим українським книгодрукарем. 1574 року він надрукував у Львові перший східнослов'янський посібник – «Буквар» з граматиною.

Папі Франциску виповнилося 78 років

Мандруючи Інтернетом

ПАПА МОЛИТЬСЯ ЗА МИР В УКРАЇНІ

Під час традиційного різдвяного привітання «Urbi et orbi», яке Папа Римський виголошує в урочистість Різдва Господнього 25 грудня, Франциск молився також за Україну. «Ісусе, Спасителю світу, поглянь на тих, які страждають в Україні, та даруй цій улюбленій землі можливість подолати протиріччя, перемогти ненависть і насильство, розпочавши новий шлях братерства й примирення», – сказав Святіший Отець.

Також Папа молився за мир в Іраку, Сирії, Пакистані, на Близькому Сході та у Нігерії.

ПАПА ПРО ПОСТУП В ЕКУМЕНІЧНОМУ ДІАЛОЗІ З ЛЮТЕРАНАМИ

18 грудня Папа прийняв делегацію Німецької Лютеранської Церкви та Комісії з питань екуменізму Єпископської конференції Німеччини з нагоди їхнього екуменічного паломництва до Риму.

Святіший Отець відзначив той факт, що завдяки офіційному діалогу, що триває вже півстоліття, незважаючи на богословські відмінності, з Божою допомогою досягнуто значного поступу, заклавши основи «щирої дружби у вірі й духовності». Свідченням цього є деякі спільні документи, як от підписана у Авґсбурзі п'ятнадцять років тому «Спільна декларація щодо доктрини про виправдання».

«Спільна мета повної та видимої єдності християн іноді, як здається, віддаляється через різне розуміння в рамках діалогу того, чим є Церква та її єдність», – зауважив Папа, додаючи, що це не повинно бути причиною знеохочення, але спонукувати зосередити свою увагу на наступному можливому кроці. У цьому контексті він висловив своє задоволення з приводу того, що двостороння комісія німецьких католиків та лютеран завершує працю над документом на тему: «Бог і гідність людини».

«Питання, що стосуються гідності людської особи від початку до кінця її життя, а також сім'ї, подружжя, статевої, мають величезну актуальність, і їх не можна замовчувати чи обминати, боячись поставити під загрозу досягнену досі екуменічну згоду. Це було би гріхом, коли щодо цих важливих питань, пов'язаних з людським існуванням, виникали би нові конфесійні розбіжності», – наголосив Папа, згадавши також про наближення 500-тої річниці Реформації, побажавши, щоб спільне екуменічне відзначення лютеранами та католиками цієї річниці стало нагодою спільного визнання віри у Триєдиного Бога та проханням прощення в Ісуса за взаємні кривди і провини.

За матеріалами Радіо Ватикан

ПАПСЬКА ФЕРМА ВІДЧИНЯЄ ДВЕРІ ДЛЯ ТУРИСТІВ

Ферма літньої папської резиденції в Кастель Гандольфо у 2015 році стане доступна для туристів. Саме на ній виробляють молочні продукти, м'ясо та овочі для кухні в Домі св. Марти, де живе Папа Франциск.

Ферма становить частину резиденції, яка займає площу 55 гектарів. Вона більша за Ватикан, який займає 44 гектари. Можливо, відвідування господарства буде пов'язане з дегустацією місцевих продуктів.

У Ватикані вирішили відкрити ферму для публіки після успіху екскурсій в садах папської літньої резиденції, які почалися в березні 2014 року за особистим бажанням Папи Франциска. Відтоді тут побувало 8 тис. людей.

Ферма була заснована у 1929-1934 роках на прохання Папи Пія XI і діє з тих пір відповідно до принципів ведення сільського господарства і тваринництва. На фермі використовують тільки органічні добрива, хоча і до хімічних добавок вдаються, коли це справді необхідно.

На фермі працює лише 8 осіб, які займаються тваринами і городом, де ростуть картопля, кабачки, помідори та інші овочі.

За матеріалами: katolik.ru
CREDO

17 грудня Папа Франциск відзначив свій 78-й день народження. До Ватикану надійшли сотні листівок і телеграм як від політичних, церковних та громадських діячів, так і простих людей, які захотіли привітати Понтифіка з уродинами.

Хорхе Маріо Берґольйо (майбутній Папа Франциск) народився 17 грудня 1936 року в Буенос-Айресі (Аргентина) в сім'ї італійсько-залізничника-емігранта. Хорхе Маріо мав четверо молодших братів і сестер.

Після отримання диплома про вищу освіту в галузі хімічної технології, майбутній Папа вступив до семінарії у Вілья-Девото, що в передмісті Буенос-Айреса. 11 березня 1958 р. вступив до Товариства Ісусового і здобув гуманітарну освіту у навчальних закладах єзуїтів.

Висвячений на священника 13 грудня 1969 р. єпископом Рамонем Хосе Кастельяно, після чого продовжив навчання в Іспанії. Вічні обітниця в Товаристві Ісуса склав 22 квітня 1973 року. Берґольйо був магістром новіціату у Вілья-Баріларі, викладачем

на богословському факультеті, радником єзуїтської провінції та ректором Вищої колеґії святого Йосифа в Сан-Міґелі, провінційним настоятелем Аргентини (1973-1979). У середині 80 років ХХ століття став духівником колеґії Спасителя в Кордові, а потім знову ректором Вищої колеґії святого Йосифа в Сан-Міґелі.

20 травня 1992 р. Папа Римський Іван Павло II призначив

Хорхе Маріо Берґольйо титулярним єпископом Ауки, єпископом-помічником Буенос-Айреса. 3 червня 1997 року призначений архієпископом-коад'ютором архидієцезії Буенос-Айреса; успадкував престол Буенос-Айреса 28 лютого наступного року, по смерті кардинала Куаррачіно. 6 листопада 1998 р. призначений також ординарієм для вірян східних обрядів, які мешкають в Аргентині й не мають власної прелатури (зокрема, близько 300 тисяч представників УГКЦ).

На консисторії, що відбулася 21 лютого 2001 року, Папа Іван Павло II надав архієпископові Берґольйо сан кардинала-пресвітера з титулом римської церкви Сан-Роберто Белларміно. Брав участь у конклаві 2005 р., під час якого називався одним із папабілі. Під час голосування він був головним конкурентом Йозефа Ратцінґера. У 2005-2011 роках, упродовж двох каденцій, кардинал Берґольйо – голова єпископської конференції Аргентини.

13 березня 2013 року Хорхе Маріо Берґольйо був обраний 266-м Папою Римським.

Папське господарство в Кастель Гандольфо

підхід до звірів, – пригадує Джузеппе Беллападрона, відповідальний за господарство. – Його все цікавило. А найбільше – олія. Накінець він поспробував її з горнятка і сказав, що вона йому дуже сподобалась».

Попередник Венедикта XVI також заглядав на папську ферму. Та більше від живності його цікавили люди. Іван Павло II добре знав усіх працівників, розпитував про їхні родини і навіть відвідував їх. З особливою любов'ю ставився до сільських дітей. На завершення літньої відпустки завжди організовував для своїх працівників в Кастель Гандольфо лотерею з призами.

Дуже любив свою ферму і Павло VI. Він часто гуляв по саду й охоче спілкувався з тваринами. Не так було з Іваном XXIII: він, як пригадують мешканці Кастель Гандольфо, більше любив таємні виходи в місто, аніж прогулянки по своїх городах і садах. «Гіршим» від нього був лише Пій XII. Спочатку він взагалі не планував користуватись літньою резиденцією. Однак у 1939 році папські апартаменти у Ватикані потребували термінового ремонту, і папа Пачеллі був змушений переїхати на деякий час до Кастель Гандольфо. Тоді йому і сподобалась його літня резиденція, хоча потім не приїжджав туди аж до 1946 року, коли проживання в селі йому приписав лікар.

Для Пія XII ватиканські маєтки у Кастель Гандольфо набули цілком виняткового характеру наприкінці Другої світової війни. 22 січня 1944 року, після висадки союзників в Анзіо і перенесення лінії фронту поблизу Кастель Гандольфо, папська резиденція стала місцем притулку для місцевого населення. Стаїні, стодоли та всі інші господарські приміщення перетворились на тимчасове місце для нічлігу. В садах були розміщені намети. Загалом на папській фермі знайшло притулок 12 тисяч італійців. Папа Пій XII дуже цікавився їх долею. Щодня відправляв туди свого посланця, який в міру можливості мав допомогти їм у їх потребах. Однак бомбардування не оминули Кастель Гандольфо. Ферма була спустошена, лежала в руїнах, а всіх папських корів відтранспортували до Ватикану.

Найбільше любив ферму в Кастель Гандольфо її засновник – Пій XI. То власне він у 1930 році розпорядився організувати церковне сільське господарство. Він виходив туди на щоденні прогулянки, на лоно природи, кожного разу, як перебував у своїй літній резиденції. Його улюбленцями серед усіх звірят були дві газелі, яких отримав у подарунок від апостольського делегата в Єгипті. Вдруге дикі звірі з'явилися в Кастель Гандольфо за часів понтифікату Павла VI: йому подарували двох диких кабанів. Однак вони не прижилися там: надто вже рухливими вони були, і їх треба було позбутись. Вони ніяк не вписувались у спокійну атмосферу резиденції – пригадують найстаріші працівники папської ферми.

їх є 25, вони супроводжували Папу Венедикта XVI під час літнього відпочинку, мають рідкісний привілей вільно пересуватись по папському подвір'ї в Кастель Гандольфо. Як на свій стан, проживають у досить хороших умовах. Взамін кожна з них щодня дає 50 літрів молока. «Папські» корови – вони є основними мешканцями ферми при літній папській резиденції. Крім них, є ще кури та бджоли. А також фруктовий сад, город, оливковий гай та квітники. Всього разом – 20 гектарів.

Папська ферма в Кастель Гандольфо ніколи не мала зайвого розголосу. Вона залишається в тіні резиденції Папи, на її території з боку містечка Альбано. Про папську ферму знають перш за все працівники Ватикану. Власне, лише вони мають можливість купити виготовлені там молоко, йогурти, яйця, оливу і деколи м'ясо.

За словами працівників ферми, місцеве молоко є найвищої якості. Найновіші засоби пастеризують його при температурі 75 градусів, завдяки чому молоко зберігає свої найкращі властивості. Папським коровам подають корм, властивий для рогатої худоби, з молока якої виготовляють славнозвісний пармезан. Ватиканське молоко стало відомим після аварії в Чорнобилі: тоді виявилось, що в ньому не знайдено жодних слідів радіоактивного забруднення. В той час по всій Італії лікарі забороняли пити молоко, а ті, хто вкрай потребував його за будь-яку ціну, зверталися власне до Ватикану. Однак на той час там його було небагато.

В свою чергу, «папських» курей нараховується близько 300. І вони, як і корови, мають право вільно пересуватися. Щодня вони несуть понад 200 яєць. 60 курей годують на м'ясо. Домашня птиця ходить посеред старезних оливкових дерев, які мають по кілька сотень років. Плодів вони дають небагато. З них виготовляють 2-3 тисячі літрів олії, проте дуже особливого смаку. Лише кілька пляшок цієї олії з'являються на прилавках ватиканських магазинів.

Власне, ця олія припала до смаку Папі Венедикту XVI під час його першого візиту до Кастель Гандольфо. «Він захотів, щоб ми влаштували йому екскурсію по всій господарці. Особливо він випити мався про вигодовування. Видно, що йому властивий добрий

Кожні 5 хвилин на Близькому Сході вмирає християнин

«Кожні 5 хвилин на Близькому Сході вмирає християнин, і світові лідери про це знають», – заявив грецький православний священник Гавриїл Надаф, що проживає в Назареті. «Я вже кілька років волаю про це! Близький Схід очищують від християн, хоча саме там зародилася їхня віра», – цитує о. Надафа портал asiprensa під час його перебування в Іспанії.

«Те, що відбувається на Близькому Сході – це геноцид. Це відбувається сьогодні і в даний момент», – наголошує о. Гавриїл Надаф. У цій ситуації він вважає, що християнські лідери повинні підготувати і підписати чітку заяву з акцентуванням на геноциді. Священник стверджує, що в сьогодні «недостатньо робиться для захисту християн на Близькому Сході». Він пропонує, серед іншого, навіть відправку армійських підрозділів, аби зберегти можливість для хри-

тиан залишатися на батьківщині.

За словами священника, єдиною країною на Близькому Сході, де християни, незважаючи на те, що є меншістю, можуть жити безпечно, є Ізраїль. «В Ізраїлі християн не вбивають, не горять наші храми, не ґвалтують дівчат», – каже він, закликаючи одночасно підсилити християнську присутність в Ізраїлі з метою укріплення християнства на Сході.

«Незважаючи на те, що християни в Ізраїлі є меншістю, тут

дуже хороший рівень життя. Але найголовніше – там демократія і свобода віросповідання. Коли наша думка не збігається з думкою держави, це нормально. А от у сусідніх ісламських країнах – якраз навпаки», – стверджує о. Гавриїл Надаф.

Населення Ізраїлю дуже різноманітне. Там проживає близько 7 млн. юдеїв, 1,3 млн. мусульман та 160 тис. християн різних конфесій. Християнська меншість в Ізраїлі вже не називається ізраїльськими арабами чи палестинцями, а християнами-арамеями. «Тепер ми офіційно маємо право повернутися до свого коріння і своєї національності», – заявив священник.

Гавриїл Надаф народився і живе в Назареті. Він закінчив салезіянську школу і, попри протести батьків, у 1995 році був рукоположений у священство Єрусалимської Православної Церкви.

Американський військовий капелан покараний за проповідання християнства

У США військового священика покарано за обговорення питань віри і цитати з Біблії під час курсу з профілактики самогубств у 5-му батальйоні рейнджерів у штаті Джорджія. Згідно з поданою проти нього скаргою, він образив почуття одного з присутніх на навчанні, пише «Fox News».

Капелан Джозеф Лоуорн отримав повідомлення про те, що його звинувачують у пропаганді християнства і «використання християнського Писання» під час курсів, які відбулися 20 листопада в університеті Північної Джорджії. «Ви роздали двосторонній проспект, в якому були перераховані ресурси армії, з одного боку, і біблейський підхід – з іншого – для вирішення проблеми депресії», – написав ко-

мандир повітряно-десантної рейнджерської навчальної бригади у Форт-Беннінґу полковник Девід Файвоат. – Це зробило неможливим для присутніх здобуття інформації про інші точки зору».

Капеланові Лоуорну було наказано з'явитися в офіс полковника в День подяки, де той особисто передав йому лист скаржника. Капелана було офіційно зобов'язано в подальшому «унікати надання переваги одній системі світогляду над іншими».

Проте адвокати капелана і групи правозахисників стверджують, що коментарі капелана вповні вписуються в законодавчі норми і не порушують свободу совісті та свободу думки. Його лекція захищається розділом 533 прийнятого

торік документа під назвою «National Defense Authorization Act».

Церква зі свого боку також провела перевірку. Фахівець з прав з «Grace Churches International» Рон Крю вважає, що капелан не порушив закону, обговорюючи під час курсу свою власну боротьбу з депресією і методи та прийоми, до яких капелан вдається особисто.

Він уточнив, що разом з розданим матеріалом про християнські методи, капелан також роздавав матеріали з

нерелігійних ресурсів, не надаючи переваги жодному з них. Проте хтось після курсу таки поскаржився у «Військову Асоціацію атеїстів та вільнодумних». Ця скарга призвела до публікації в «Huffington Post».

За словами адвоката Майкла Беррі з «Інституту свободи», політика армії заохочує обговорення питань віри і духовного благополуччя, тож його підзахисний жодним чином не порушив закону, процитувавши Біблію.

Мандруючи Інтернетом

БІЛОРУСЬКА ЦЕРКВА ПРОСИТЬ НАДАТИ ЇЙ БІЛЬШ НЕЗАЛЕЖНИЙ СТАТУС

У СКЛАДІ МОСКОВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ

Білоруська Православна Церква має намір домогтися для себе статусу самоуправної у складі Московського патріархату. «Просити митрополита Мінського і Заславського Павла, патріаршого екзарха всієї Білорусі, клопотати перед Святішим патріархом Московським і всієї Русі Кірілом та Священним Синодом про надання Білоруській Православній Церкві статусу самоуправної Церкви у складі Московського патріархату за зразком Латвії, Молдови та Естонії», – говориться в документі, прийнятому за підсумками зборів епархій Мінської митрополії й опублікованому на сайті БПЦ.

Автори документа також визнали корисним для подальшого розвитку церковного життя заснування в адміністративних кордонах Мінської області нових епархій та Мінської митрополії.

На даний час Білоруська Церква має статус екзархату. Екзарх та архиєреї обираються Священним Синодом Російської Церкви. Рішення про створення або розпуск екзархатів приймаються Священним Синодом з подальшим затвердженням Архиєрейським Собором.

Велику незалежність у складі Московського патріархату мають самоуправні Церкви (Латвійська, Естонська, Молдавська) та автономні (Китайська, Японська). Українська Православна Церква має змішаний статус – самоуправної з правами широкої автономії.

ІНТЕРФАКС

АФОНСЬКІ ЧЕНЦІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ВИКЛАДАННЯ ІСЛАМУ В УНІВЕРСИТЕТІ МІСТА САЛОНІКИ

Проти відкриття відділення ісламських досліджень на базі богословського факультету університету імені Арістотеля міста Салоніки висловилися авторитетні афонські ченці. Ігумен монастиря Кутлумуш архимандрит Хрістодул висловив побоювання, що відділення ісламських досліджень «рано чи пізно стане неконтрольованим розсадником ісламського фанатизму», – передає «Путівник по Афону».

«Ми не повинні опускати до релігійної нетерпимості, – підкреслює ігумен, – але в той же час нам слід бути менш великодушними у стосунках з духовними лідерами інших релігій та ідеологій. Тим більше, що ми живемо в епоху, коли держава не гарантує захисту духовної ідентичності нашої батьківщини».

Братія монастиря Філофей називає ініціативу властей з відкриття відділення ісламської освіти на базі університету «неприйнятною, протизаконною, зрадницькою стосовно православ'я і батьківщини, злочинною по відношенню до народу».

Братія монастиря Каракал зустріла звістку про відкриття центру ісламської освіти в Салонікському університеті «зі здивуванням та душевним болем»: «Богословський факультет був створений як центр виключно православний. Що спільного між світлом і п'їтьмою, правдою та помилкою? Як на одному факультеті може викладатися Святе Євангеліє і Коран?». Насельники Каракала вважають, що подібні рішення держави провадять до «спотворення релігійного почуття, втрати культурної та національної ідентичності». У завершальній частині свого послання ченці афонської обителі Каракал підкреслюють, що ініціатива держави особливо недоречна в умовах, коли «наші брати-християни в Сирії та інших країнах Сходу потерпають від жорстоких переслідувань з боку ісламізму».

Проти відкриття відділення ісламських досліджень на базі богословського факультету університету імені Арістотеля також висловилися дикей Андріївського скиту архимандрит Єфрем та низка афонських монахів-келіотів.

У Пакистані відкрилася перша християнська радіостанція

Архиєпископія м. Карачі відкрила першу католицьку радіостанцію в Пакистані, де християни регулярно стикаються з дискримінацією та переслідуванням.

«Тепер для проповідання християнства можна буде використовувати засоби масової інформації, – сказав секретар комісії з громадських зв'язків при Конференції католицьких єпископів Паки-

тану о. Артур Чарльз. – Якщо ми не можемо дістатися у важкі чи

віддалені райони, щоби проповідувати послання Ісуса, то ми прине-

семо туди Євангеліє за допомогою радіо та інших засобів масової інформації».

Станція має намір пояснювати в своїх передачах вчення Церкви, коментувати події суспільного життя в Пакистані і всьому світі, а також «запропонує богослов'я та апологетику», передає інформаційне агентство «Fides».

Кілька думок про святкову дату

ЯКЕ РІЗДВО СВАТКУЄМО?

Святе Письмо не розповідає нам про точну дату народження Ісуса. Але воно вказує нам на значення часу, у якому відбулася ця важлива подія. Читаємо у Євангелії від Луки: «У ці дні вийшов наказ від кесаря Августа, щоб переписати всю землю».

Цей лаконічний вступ до розповіді про народження Христа вислужений Папа Венедикт XVI у своїй богословській книзі «Дитинство Ісуса» пояснює, що таким чином святий Лука хоче вказати на те, як сталося так, що це народження відбулося у Вифлеємі. Перепис населення з метою визначити податки був причиною того, що Йосиф разом з вагітною Марією вирушили в подорож до «Міста Давидового». Таким чином, народження Ісуса вписується у картину великої всесвітньої історії, хоча імператор, який видав розпорядження, нічого не знає про те, що ця проста родина через нього змушена пускатися в дорогу у такий важкий момент, але саме через це Дитя Ісус народиться у місці обітниць.

Чим цей історичний контекст є унікальним? Вперше відбувається «перепис всієї землі», як уявляли свої здобутки тогочасні римляни. Вперше в історії існує така влада, яка огортає весь світ. Вперше існує такий величезний умиротворений простір, маєтки якого можна списати і покласти на служіння спільноті. І ось у цей момент, коли існує поєднання прав та дібр, коли існує спільна мова, яка сприяє порозумінню між культурами, у світ входить блага вість спасіння. І цей час охарактеризовано, як «повноту часів».

Папа Венедикт XVI наголошує, що святий Лука не випадково пише про прихід Ісуса з посиланням на імператора Августа та «всю землю». Він свідомо вказує на конкретний історично-богословський контекст цієї розповіді. Ісус народився в епоху, яку можна точно вирахувати. Тобто Він не з'явився в історії «десь колись», як міфічний персонаж: ні, Його народження відбулося у конкретно визначеному часі та в конкретному географічному місці.

Наказ імператора спонукав святого Йосифа вирушити разом зі своєю Обручницею у подорож. Не знаючи цього, імператор спричинився до здійснення пророцтва про місце народження Месії. Таким чином, переплелися історія спасіння та історія римської імперії. Історія Бо-

St. Peter's Basilica at Christmas, Vatican City, Italy

жого обранництва, раніше обмежена вибраним народом, входить у вселенську історію. Таким чином, Бог, який є Богом усіх народів, об'являється, як справжній Провідник усієї історії.

У ці дні, мабуть, кожен, принаймні хоч раз, чув по радіо чи з телевізора, або прочитав у пресі одне помилкове, але дуже поширене ствердження, що, мовляв, 25 грудня – це католицьке Різдво, а 7 січня – Різдво православне. Особливо щодо першого, то чи не у кожному засобі інформації знайдемо рекламні оголошення від туристичних агенцій з пропозицією відсвяткувати «католицьке Різдво» у якійсь європейській столиці.

Нелегко спростувати вкорінені стереотипи, але слід сказати, що це ствердження є далеким від дійсності. Якщо не вдаватися у календарні тонкощі, тобто шукати відповідь на поверхні, то спростуванням того, що 25 грудня є «католицьким» Різдвом є той факт, що того дня це одне з найбільших християнських свят відзначають не лише католики і протестанти, але й православні, які живуть поруч з Україною, тобто Болгарська, Польська та Румунська Православні Церкви (до яких слід додати й інші Церкви, які дотримуються новоюліанського календаря).

Але якщо докладніше придивитися до церковного календаря, то зауважимо, що також і ті, хто святкує Різдво 7 січня за цивільним календарем, насправді відзначають його того ж таки 25 грудня. Справа в тому, що юліанський календар, якого дотримуються ці християни, відстає на 13 днів від григоріанського, який прийнятий у цивільному літочисленні.

Звідки взялися ці назви: юліанський, новоюліанський, григоріанський? Вони пов'язані з історичними особами, які відіграли важливу роль для сучасного обрахунку часу. Отже, спосіб поділу року, якого в цивільному житті сьогодні дотримується практично увесь світ, був запроваджений у другій половині першого століття до нашої ери римським імператором Юлієм Цезарем. Бажаючи, щоб певні астрономічні події, як от рівнодення, припадали того самого дня у році, імператор постановив узгодити тривалість року із сонячним календарем та доручив олександрійським астрономам приготувати відповідний календар. Згідно з тогочасними обрахунками, Земля робила повний оберт навколо Сонця за 365 та чверть дня. Ці четвірки враховувалися таким чином, що кожен чотири роки додавався один день у лютому, і такий рік названо

високосним.

Але згадані обчислення не були точними. Земля обертається навколо Сонця не за 365 днів і шість годин, а за цю ж кількість днів та 5 годин, 48 хвилин і 46 секунд. Цих 11 хвилин і 14 секунд різниці вистачає для того, щоби приблизно за 128 років обчислення за юліанським календарем відставало від астрономічного на 1 день. А за півтора тисячоліття таких днів назбиралося 10.

Згідно з давнім церковним звичаєм, затвердженням першим Нікейським Вселенським собором, святкування Пасхи пов'язане з днем весняного рівнодення, а цим днем тоді було визначено 21 березня. З огляду на згадане відставання юліанського календаря, Папа Григорій XIII, який жив у XVI столітті, за порадою тогочасних астрономів, вирішив пристосувати діючий календар до астрономічного. Він провів реформу, усуваючи 10 днів з календаря, таким чином, що після 4 жовтня 1582 року відразу настало 15 жовтня. Щоб уникнути накопичення зайвих днів, змінено правило визначення високого року.

В деяких країнах, як от в Італії, Франції, Португалії, Іспанії та тодішній Речі Посполитій, зреформований календар відразу увійшов в дію. Поступово його при-

ймали й інші католицькі та протестантські країни. Наприкінці XIX та на початку XX століття цей календар, який ухвалений у світі, як міжнародний стандарт, прийняли також православні та нехристиянські країни.

В Українській Народній Республіці григоріанський календар впроваджено у лютому 1918 року, коли після 15 лютого відразу наступило 1 березня. Приблизно в той самий час новий стиль прийнято і в радянській Росії. Але ця зміна, впроваджена у цивільному житті, не вплинула на церковний календар, якого дотримуються в Україні християни східного обряду, а тому, продовжуючи рахувати час за церковним юліанським календарем, відбулося зміщення святкування Різдва на 7 січня, яке є 25 грудня за старим способом обрахунку. І з цим пов'язане, наприклад, поширене в народі, поняття «старого Нового року». Адже, зустрівши Новий рік за цивільним календарем, за церковним календарем його зустрічається щойно через 13 днів.

Але, як будь-яке творіння людських рук, також і григоріанський календар не є досконалим. На початку XX століття сербський вчений Мілутин Міланкович дослідив, що приблизно за 10 тисяч років у ньому також накопичується одна доба відставання. Він створив так званий новоюліанський календар, який є виправленням юліанського. Саме цього календарного стилю, який збігатиметься з григоріанським до 2800 року, у святкуванні Різдва та інших нерухомих свят дотримується більшість помісних Православних Церков. Але для визначення дати святкування Пасхи вони використовують юліанський календар.

Отже, святкуємо не католицьке, не православне, не польське, не українське чи ще якесь там Різдво, але Христове Різдво. Віримо, що Господь, дійсний Провідник історії, також допоможе і нам подолати те, що є людське й ділить нас, щоб зосередитися на тому, що є Божим, вселенським, що допоможе нам подолати протиріччя, які стоять на перешкоді тому, щоб всі Його діти могли у єдності підносити пісню хвали: «Слава на висотах Богові, а на землі – мир людям Його благовоління!»

«Наша мета – зберегти шлюб», – о. Ростислав Бубняк

Про процедуру «церковного розлучення» розповідає судовий вікарій Львівської архієпархії УГКЦ

Подружжя – це присяга любові, вірності, чесності аж до смерті, незважаючи на труднощі. Це мають розуміти молодята, які вирішили поєднати свої долі і присягнути на Святому письмі. Проте сірий побут, алкоголізм, подружжя зрада руйнують сімейну ідилію... На стосунках ставлять крапку у цивільному суді, а потім звертаються до церковного суду із проханням визнати їхній шлюб недійсним. Як триває ця процедура, журналісту «ВЗ» розповів судовий вікарій Львівської архієпархії УГКЦ отець Ростислав Бубняк.

«добра і непримушена воля». Це означає, що людина свідомо, добровільно приступає до вінчання, щоб це не було під примусом, шахрайством. Третя – щоб вінчання відбулося згідно з церковними приписами – у церкві, щоб благословляв священник за присутності свідків. Якщо ці три вимоги виконані, значить, шлюб є дійсним. І жодна людська влада, жодна церковна влада не зможе цей шлюб розірвати.

Якщо ж люди укладають шлюб з перешкодою, або недобровільно, не свідомо, і можуть це довести під час процедури, тоді шлюб може бути ви-

ними, тобто не можуть мати дітей. Але це ще не є підставою для визнання шлюбу недійсним. Наприклад, одружилася пара, обоє здорові, а потім сталася біда – хтось із членів подружжя отримав каліцтво. Хіба це може стати причиною для розлучення?! Це вже еґоїстичний підхід до подружжя.

– Буває так: люди уклали шлюб з великої любові, жили добре, народили дітей, але минуло десять років, і хтось з членів подружжя знаходить собі іншу чи іншого... У цивільному суді їх розлучили, і вони йдуть до вас, щоб Церква визнала шлюб недійсним...

– Ми не дивимося лише на наслідки шлюбу: мовляв, життя не вдалося і треба розлучитися. Акцент робимо на моменті укладення шлюбу – він був дійсний чи ні. Якщо людина до укладання шлюбу зловживала алкоголем, а через кілька років ця хвороба почала прогресувати, це може стати причиною для визнання шлюбу недійсним. Те саме стосується і «походів наліво». Якщо один із членів подружжя на момент укладення шлюбу не приховував, що гуляв і буде гуляти, і людина не опам'яталася, можемо прийняти позитивне рішення і визнати такий шлюб недійсним. Коли така особа присягала на Святому Письмі – значить, фальшувала і обманювала. До кожного подружжя і до кожної поданої скарги церковний суд ставиться індивідуально. Попри все, наша мета – зберегти шлюб, поєднати сім'ї. Намагаємося помирити. Тому й справу розглядаємо не тиждень-два, а півтора-два роки. Найбільша радість, коли вдалося поєднати подружжя.

– Скільки пар вдалося переконати у дійсності їхнього шлюбу?

– Обов'язок церковного судді – застосувати всі можливі пастирські засоби для того, щоби сторони помирилися і поновили спільне життя. До нас приходять люди, які не живуть разом багато років. Люди стають

чужими і можуть не бачити одне одного по кілька років, мають інші сім'ї. Таких вже не переконаєш. Але якщо молодята, поживши рік-другий, прибігли визнати їхній шлюб недійсним, намагаємося не допустити до розірвання стосунків. На рік вдається зберегти чотири-п'ять подружніх пар.

– Скільки священників працює у церковному суді?

– Подружню справу розглядає троє суддів і нотар. У кожній справі є призначений захисник подружнього вузла – особа, яка доводить суддям, що шлюб є дійсним, і буде захищати подружжя, буде робити все, аби зберегти цей шлюб. Іншими словами, це адвокат від імені Церкви.

– Скільки коштують послуги церковного суду?

– Сталой «такси», як у державних установах, нема. Однак є певні судові витрати, бо доводиться користуватися поштою, надсилати рекомендовані листи не лише в межах України, а й за кордон. Використовуємо канцтовари... Дотацій не отримуємо, тому люди, які вирішили подати заяву до церковного суду, вносять пожертву на єпархію. Звіди беремо кошти на потрібні видатки.

– Чи можуть сторони після уневажнення шлюбу брати повторний шлюб?

– Шлюб не можна трактувати як повторний. Коли йдеться про визнання недійсності шлюбу, то мається на увазі, що шлюб не відбувся. Якщо така особа після визнання недійсності шлюбу захоче присягнути комусь на вірність і любов, то має на це право.

– Якщо Церква вирішила не визнавати шлюб недійсним, чи може подружжя оскаржувати рішення церковного суду?

– Якщо після негативного рішення особа вважає вирок несправедливим, то має право апелювати проти цього вироку до апеляційного суду.

– Отче Ростиславе, якщо подружжя вирішило визнати шлюб недійсним і подає про це заяву – як довго і за яких умов буде задоволено їхнє прохання?

– Що таке подружжя для Католицької Церкви? Це – союз між чоловіком і жінкою, заснований Творцем, для добра цього подружжя, для народження і виховання дітей. Коли говоримо про процес визнання недійсності подружжя, це не можна вважати «церковним розлученням», як кажуть у народі. Людина має право подати скаргу до церковного суду, в якій вона оскаржить дійсність свого подружжя. Церковний суд, приймаючи позовну скаргу від особи, розглядає, чи є підстави, факти, докази, і лише тоді вирішує, можна розпочинати справу чи ні.

– Тобто не від кожного приймете скаргу?

– Бувають люди, які приходять до церковного суду і кажуть: ми зрозуміли, що ми – чужі одне одному. Просимо анулювати наш шлюб. Скаргу від такого подружжя ми не прийmemo...

Церква ставить три вимоги для дійсності шлюбу. По-перше, шлюб можуть укласти особи, які не мають канонічних перешкод. Перед шлюбом священник перевіряє молодят, чи не шлюбували раніше, чи наречений не є монахом, а наречена монахиною, чи наречені не є братом і сестрою. Друга вимога: має бути

знаний недійсним. Процес визнання недійсності шлюбу – це насамперед визначення реальності шлюбу, був він правдивим чи ні. Помилково буде вважати: якщо людина звернулася до церковного суду, то стовідсотково отримає позитивне рішення.

– Відсутність дітей може стати причиною визнання шлюбу недійсним?

– Якщо хтось до одруження знав про якісь свої хвороби і приховав, це може бути причиною визнання шлюбу недійсним. Зараз, на жаль, 15 відсотків подружніх пар є стериль-

З історії францисканського пояса

З часів Середньовіччя францисканці, мабуть, найупізнаваніші монахи. І причиною тому – світлий мотуз'яний пояс із трьома вузликами.

За часів св. Франциска монахи підперезувалися широким ремнем, який мав суто функціональне значення. На ремінь вішали ключі, закріплювали пір'я для писання, чорнильниці і таке інше, залежно від роду діяльності конкретного монаха. Як і будь-який предмет чернечого вбрання, ремінь мав і свій духовний зміст. Підперезані стегна нагадували про готовність нести Слово Боже: «А ти підперезеш стегна свої та й устанеш, і будеш говорити їм усе, що Я накажу тобі» (пор. Єр. 1, 17).

Син багатого купця Франциск Бернардоне колись теж носив гарний шкіряний ремінь, який не мав нічого спільного з монашим, але мав те саме призначення. На ньому висів вишитий капшук, як символ добробуту конкретної сім'ї. Справа в тому, що у XIII столітті в одязі ще не використовувалися кишені, тому все, що потрібно було взяти з собою, носили на реміні. Вони ж мали різноманітні види та форми: від ремінців торговців, на яких кріпилися кошелі й мішечки, до ремінців хрестоносців, на яких висіли мечі. Шкіряний ремінь був символом добробуту і приналежності до

певного класу суспільства. Тому не дивно, що, почувши слова Ісуса про те, що Його учні не повинні брати з собою «ані двох одеж, ні сандалів, ані палиці» (Мт. 10, 10), Франциск відмовився не тільки від ошатного одягу, а й від розшитого ремня. Дороге сукно він змінив на одяг, який носили прості селяни.

Переконаючи одного зі своїх майбутніх братів – Анджело Танкреді з Рієті – відмовитися від свого лицарства і прилучитися до братства, яке щойно зароджувалося, Франциск каже такі слова: «Довгий час ти носив перев'язь, меч і шпори. Пора тобі змінити перев'язь на вервицю, меч – на хрест Христовий, а шпори – на дорожній пил і бруд. Іди за мною, і я зроблю тебе лицарем воїнства Христового» (цит. за: Анаклето Яковелли, «Жизнеописание святого Франциска Ассизского, супруга госпожи Бедности»). Так нова для братів одяг набуває духовного сенсу і робить «розкаюваних з Ассізі» справжніми лицарями Христовими.

Широке вбрання селяни зазвичай підв'язували мотуз-

кою, щоб воно не звалювалося і не плуталося під ногами. Мотузка була вірним помічником бідняків. Нею пов'язували худобу та хмиз, зібраний для розпалювання печі, мішки з зерном і капкани в лісі. Тому селяни старалися, щоб мотузка у них на поясі була міцною і довгою, щоб у разі потреби її можна було використовувати цілою або відрізавши якийсь шматок. Нею кілька разів обмотувалися навколо пояса, а кінці зав'язували у вузли, яких могло бути багатенько.

Коли вперше вузли на мотузці стали обов'язковою частиною одягу францисканця – достеменно невідомо, але вже з 1280-х років зустрічаємо в різних документах згадку про братів, які підперезувалися мотузкою з вузлами. Швидше за все, Франциск прагнув до того, щоб його брати були не так монахами, бо ті на той час асоціювалися з осілим способом життя та великими багатими монастирями, як із бродячими проповідниками, тому запропонував братам носити на поясі довгі мотузки. Ці мотузки служили тим самим цілям, що і в простому

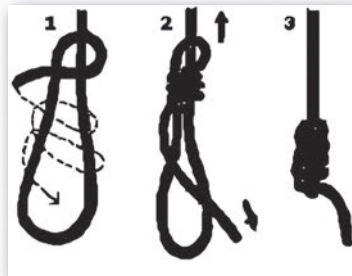

селянському побуті: підтримували одяг та використовувалися в роботі.

Цікава й форма тих вузлів, що їх обрали францисканці для своїх поясів. Як каже переказ, спочатку брати використовували найзвичайніші вузли. Однак, подорожуючи на кораблях різними країнами, вони звернули увагу на вузол, який здавна використовують моряки. Час його появи на вітрильних суднах невідомий, але ми знаходимо згадки про нього або ж його зображення ще у єгиптян, китайців і персів. Поступово він набуває поширення і серед італійських моряків, особливо генуезців. Вони називають цей вузол

«бочкою». Вузол надзвичайно міцний, його використовують для кріплення якорів та кріплення вітрил. Хоча історики досі сперечаються, хто кого навчив в'язати такі вузли: францисканці – матросів Колумба чи навпаки – матроси Колумба навчили цього мистецтва францисканців.

За якихось п'ятдесят років вузол «бочка» остаточно стає «францисканським». Інші

назви за ним не закріплюються. І, звичайно ж, досить швидко мандрівні брати надають цьому вузлу особливого духовного значення.

На мотузку послідовно накручуються три петлі. Кожна з них символізує три вади, спрямовані проти конкретної чесноти, яка обирається францисканцями: бідності, послуху або цнотливості. З іншого боку, ці петлі надають вузлу надзвичайної міцності, що дозволяє навіть не дуже міцній мотузці витримувати людську вагу. Тим самим вузли нагадують про силу покаяння, що може «вивудити» людину з безодні гріха.

Кількість вузлів на францисканському поясі теж була різною. Спочатку в деяких провінціях зав'язували п'ять вузлів, як символ п'яти ран Христа. Десь брати одразу вив'язували три вузли, які, як і в наші дні, розумілися як бідність, послух і цнотливість. У «Бідних Дам св. Клари»

було чотири вузли на поясі, які символізували бідність, послух, цнотливість і сталість місця.

Одна з легенд стверджує, що сам Франциск, зав'язуючи на своєму мотуз'яному поясі вузли, з одного боку, повторював звичку селян того часу, а з іншого – використовував їх замість чоток, які тоді ще не набули поширення. В Статуті, затвердженому буллою, Франциск наказує братам читати «Отче наш» 24 рази на Заклику, на Утрені – п'ять разів і т.д. («Статут, затверджений буллою», розд. III). Таким чином, скільки було вузликів на мотузці самого Ассизького Бідняка, невідомо.

Хоч би як там було, та до кінця XIII століття всі брати, які зараховують себе до ордену св. Франциска, носили на поясі три вузли, що нагадувало їм про складені обітниць. Подібно до морського «францисканського вузла», який тримає якор, вони покликані нагадувати про те, що бідність утримує від захоплення багатством, послух зберігає вірність і довіру до Бога-Отця, а цнотливість охороняє від спокус, звертаючи серце любити усе творіння. Таким чином, францисканський пояс нагадує про євангельську бідність і повну довіру Христові, який не ставить жодних умов.

Терціарський пояс використовувався багатьма спільнотами, заснованими до прийняття Статуту 1978. На цьому поясі було п'ять вузлів. Тепер більшість терціаріїв (нинішня назва – члени Францисканського Ордену Світських) носить на шиї хрестик-тау, на шнурку якого так само присутні три вузлики. Було би помилковим вважати, що вони також символізують

обіти бідності, послуху і цнотливості. Згідно з обітницею терціаріїв, у тексті якої написано «жити за Євангелієм Господа нашого Ісуса Христа в стані мирянина», трьох чернечих обітниць вони не складають. У такому разі ці вузлики мають дещо інший зміст. Головне їхнє завдання – нагадати про покаяння, адже саме про нього писав св. Франциск у «Посланні вірним», яким починається Статут терціаріїв. Покаяння, яке виражається у молитві, стриманості та справах милосердя, що можуть включати в себе як безпосередньо благодійну діяльність, так і проповідування Слова Божого. Ці три вузлики також нагадують світським францисканцям про необхідність чистоти до шлюбу та збереження чистоти подружнього зв'язку потім, про необхідність вірності й довіри Богові, та про необхідність простоти способу життя, що виключає всілякі надмірності.

Анна ГОЛЬДІНА, ТАУ
Переклад:
Ольга ЛИТВИНЕНКО,
CREDO

Про земні справи Святого Престолу: фінанси Ватикану

Відомий жарт твердить: усі знають, як виховувати дітей і як лікувати важкі хвороби. З досвіду викладача економіки можна додати до цієї формули ще й таке: усі знають, які незліченні багатства нагромаджені у Ватикані. Щоправда, спитай таких «фахівців», як називається, наприклад, ватиканське міністерство фінансів чи про які суми багатств йдеться, гарантую, що знавці одразу ж утратять дар мови. Але, зауважу, питання насправді важливі, враховуючи фінансову реформу, що нині триває у Ватикані...

Щороку 29 червня, у свято святих апостолів Петра і Павла (або найближчої до цього дня неділі) в усіх католицьких храмах світу відбувається досить незвичне дійство – збір добровільних пожертв віруючих католиків, призначених для особистої скарбниці Святішого Отця та відомий як «динарій святого Петра»...

З ІСТОРІЇ СТАРОДАВНЬОЇ ТРАДИЦІЇ

Динарієм називалася срібна монета вагою 1,7 грама – грошова одиниця середньовічної Європи, запроваджена близько 730 року імператором Карлом Великим. Приблизно тоді ж в Англії виникла традиція на знак великої поваги до Єпископів Риму та задля матеріальної підтримки Святого Престолу раз на рік жертвувати регулярний внесок – один динарій, – яким, за тодішніми звичаями, мав розпоряджатися особисто Вселенський Архієрей. У Середні Віки цей звичай поширився на всю християнську Європу і поступово трансформувався з добровільного внеску в обов'язковий податок. За часів Реформації, десь із XVI ст., пожертва «динарія святого Петра» на певний час зникає, але відроджується наприкінці XIX ст. Папа Пій IX в енцикліці «Saere Venerabiles» від 6 серпня 1871 р. схвально поставився до ініціативи вірних Католицької Церкви підтримати Святий Престол своїми жертвами саме тоді, коли права Вселенських Архієреїв були обмежені «римським питанням», та захопив їх і надалі здійснювати таку підтримку. Зворушений Папа так писав в енцикліці: «У цій ситуації надійшов до Нас динарій, яким бідні й багаті – а особливо бідні – Нас підтримали; до цього було додано різноманітні та численні шляхетні дари... які дивним чином продемонстрували справжню католицьку єдність...» Відтоді бере початок новітня історія «динарія святого Петра» – стародавню традицію добровільних пожертв було відновлено. До речі, як свідчать історичні матеріали з того самого XIX ст., у Ватиканських сховищах

кілька століть зберігався запас із майже тисячі середньовічних срібних монеток, які надішли до Риму від цього збору – виявляється, від самого початку цей збір сплачувався дрібними монетками. Це стало причиною появи ще однієї назви: «гріш святого Петра».

Нині ця традиційна назва

стосується тих добровільних пожертв, що збираються помісними Церквами спеціально для Святого Престолу та Святішого Отця і спрямовуються на апостольську діяльність, підтримку місій, на харитативні та евангелізаційні справи, розвиток культури та для допомоги іншим помісним Церквам. Статистика демонструє, що віруючі достатньо відповідально ставляться до цієї традиції: щорічні надходження стабільні, з незначними (зазвичай у межах 5 % відхилення) коливаннями, на середню суму 50 млн. доларів.

УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СВЯТОГО ПРЕСТОЛУ

Від Папи Венедикта VIII (1012-1024) для управління всіма фінансовими справами Святого Престолу та особисто понтифіків було створено Апостольську палату (Camera Apostolica), на чолі якої стояв камерленго (або камерарій) Святої Римської Церкви. Палата займалася доходами й витратами папського двору, карбуванням монет Папської держави, виконувала функцію адміністративного суду; крім того, в її віданні перебували питання персоналу, який обслуговував потреби папського двору.

Від 1605 року за Папи Павла V було утворено власну папську банківську установу – так званий «Банк Святого Духа» (Banco Santo Spirito). Деяко ексцентрична назва пояснюється досить просто: всі ризики, які виникали внаслідок залучення депозитів на рахунки цього

банку, гарантувалися майном і доходами від маєтностей монастиря Святого Духа та лікарні й притулку при ньому (який, до речі, понині знаходиться у районі Borgo di Santo Spirito – містечка Святого Духа, поруч із Ватиканом). Натомість частина доходів банку від здійснення ним операцій ішла на

утримання монастиря та його харитативних закладів. Від XIX ст. центром фінансової та грошово-банківської системи Святого Престолу та держави-міста Ватикан стала утворена 1887 року Папою Левом XIII Адміністрація з релігійних справ. 1929 року її було трансформовано у Спеціальну Адміністрацію Святого Престолу (САСП), до функцій якої належало управління коштами, відшкодованими Святому Престолу Італією внаслідок Латеранських угод. Згодом, 27 червня 1942 року, Папа Пій XII заснував ще одну установу – Інститут релігійних справ (L'Istituto per le Opere di Religione – IOR), яка мала зосередити зусилля на вирішенні економічних справ усієї Вселенської Церкви. Задля цього IOR ставав спеціалізованою фінансовою установою, яка була, за словами кардинала Аґостіно Казаролі, «банком, але не в звичайному сенсі цього слова». IOR повністю належить Святому Престолу, і, на відміну від класичних банків, не має акціонерів – тому в ньому немає розподілу дивідендів. Натомість усі прибутки IOR мають спрямовуватися на фінансування тих самих «релігійних справ», задля яких і було засновано інститут. З формального погляду, Інститут релігійних справ – це не державний банк Святого Престолу; він радше нагадує собою казначейство, розрахункову палату та депозитний банк одночасно. Від 1989 року IOR працює за загальноприйнятими міжнародними правилами,

– в Італії, Швейцарії, Великій Британії, Німеччині), країн Північної Америки (40 % – у США та Канаді), Південної Америки та Японії. Інші 25-30 % активів розміщено в акціях класичних лідерів світового ринку: General Motors, IBM, Disney тощо. Юридично не заборонено, але небажано розміщувати кошти у фармацевтичній галузі – в будь-якому разі існують певні морально-етичні вимоги, на яких постійно наголошує керівництво IOR, що визначають певні перестороги та обмеження у виборі партнерів для інвестицій.

ретельно підходить до вибору ділових партнерів і вкладників, керуючись твердими внутрішніми нормативами.

Головним джерелом доходів IOR виступають державні цінні папери – близько 70-75 % активів розміщено у державних облігаціях переважно європейських країн (до 55 %

– в Італії, Швейцарії, Великій Британії, Німеччині), країн Північної Америки (40 % – у США та Канаді), Південної Америки та Японії. Інші 25-30 % активів розміщено в акціях класичних лідерів світового ринку: General Motors, IBM, Disney тощо. Юридично не заборонено, але небажано розміщувати кошти у фармацевтичній галузі – в будь-якому разі існують певні морально-етичні вимоги, на яких постійно наголошує керівництво IOR, що визначають певні перестороги та обмеження у виборі партнерів для інвестицій.

«ФІНАНСОВА РЕФОРМА» КАРДИНАЛА КАЗАРОЛІ

Фактично до кінця 1980-х рр. ані Святий Престол, ані держава-місто Ватикан не знали бюджетного планування. Лише за Папи Івана Павла I було визнано за потрібне внести певний елемент системності, відкритості й публічності у царину ватиканських фінансів.

Після обрання папою Івана Павла II продовжилася поступова й децю непомітна для стороннього ока трансформація фінансової системи Святого Престолу та Ватикану. Неофіційним керівником «фінансової реформи» став новий папський Державний секретар кардинал Аґостіно Казаролі (Agostino Casaroli). Сам процес розтягнувся майже на 10 років – від моменту призначення кардинала Державним секретарем (1979) і до його відставки у грудні 1990 року. «Фінансова реформа» стала органічною складовою час-

тиною широкомасштабної реформи Римської курії, яка набула правового закріплення в Апостольській конституції Pastor Bonus (28 червня 1988 року).

У структурі куріальних дирекстеріїв передбачено кілька інституцій, які безпосередньо від імені Вселенського Архієрея керують фінансовими справами Святого Престолу. Серед них – Апостольська палата (Камера), Адміністрація спадщини Святого Престолу (APSA), Префектура економічних справ Святого Престолу, Префектура Папського дому. Окреме місце займають інституції, пов'язані з функціонуванням держави-міста Ватикан: ідеться про Папську комісію для держави-міста Ватикан та про Губернаторство міста Ватикан.

До функцій APSA відноситься турбота про управління коштами, що належать Святому Престолу й необхідні для фінансування Римської Курії. Префектура економічних справ, якою керує кардинал у співробітництві з прелатом-секретарем та генеральним бухгалтером, виконує функцію нагляду й управління тимчасовими активами адміністрацій, що пов'язані зі Святим Престолом, або тих адміністрацій, які у фінансовому плані користуються певною автономією (йдеться про 7 фінансово автономних адміністрацій: Апостольську Палату, Конгрегацію евангелізації народів, APSA, типографію «Poliglota Vaticana», об'єднану з газетою «L'Osservatore Romano», видавництво «Liberia Editrice Vaticana», Ватиканський телевізійний центр, Ватиканське радіо). Крім того, ця префектура досліджує звіти про майновий та економічний стан Святого Престолу, а також звіти про доходи й видатки за попередній рік та бюджетні прогнози на наступний рік згаданих фінансово автономних адміністрацій. Префектура Папського дому займається внутрішньою організацією життя Святішого Отця та його оточення.

Окрему місце у фінансовій системі Святого Престолу займає держава-місто Ватикан – він є особливим суб'єктом міжнародного права і як держава має власний бюджет із закріпленими джерелами доходів та напрямками їхнього використання. Управління фінансами держави-міста Ватикан здійснює кардинал – глава Папської комісії для держави-міста Ватикан та глава ватиканського Губернаторства.

Олексій БРАСЛАВЕЦЬ,
«Католицький Вісник»

До 130 – річчя від дня народження
Миколая Чарнецького

ПОГЛЯД ЧЕРЕЗ РОКИ

«Ми хочемо щастя. А самотнім нашим щастям є Бог. Не бійтеся, ми є у Божих руках» – гасло, за яким жив Миколай Чарнецький.

(Продовження, початок у газеті «Мета»,
число 10/108 за грудень 2014 р.)

Отож бо, якою була сила у словах праведника, молитви людини, яка покладається на Бога! Ось такий добрий, дуже повчальний приклад для нас. Ми не раз на щось, на когось нарікаємо, нерідко безпідставно чимось хвалимося, навіть тим, чого й не робили (сміється – авт.), виставляємо себе на показ. А ті багато що замовчували, скривали, хоча за ім'я Христове і святу Церкву дуже багато перетерпіли.

Усе своє життя він віддав служінню Церкві і народові, виявляючи глибоку покору, простоту і святість. Тож не дивно, що люди продовжують звертатись до блаженного священномученика Миколая Чарнецького про розраду, пораду і допомогу, і через його заступництво Господь Бог благословить їх.

о. Ігор Колісник:

– Постать священномученика Миколая Чарнецького є особливою для нас, сьогоднішніх. Та величезна кількість людей, котра приходиться доторкнутися до його мощей, помолитися, бути помазаним олією, що була доторкнута до його мощей, свідчить про те, що він таки – надзвичайний. Хоча, якщо подивитись з точки зору виключно біографій, то усі мученики УГЦК, які хоч і не були проголошені блаженними тоді, у 2001 році, св. Папою Іваном Павлом II, проте всі вони віддали своє життя за свою Церкву, за свій народ, за свою вірність Богові. Всі вони були тим доволі подібними між собою.

Однак особливим у випадку блаженного Миколая Чарнецького є та його подібність до чудотворця Миколая Мирлікійського, про якого ми знаємо відносно небагато. Перекази про Миколая Мирлікійського здебільшого виглядають казковими історіями, легендами. Найголовнішим спільним, що поєднує ці постаті, робить їх надзвичайними – це величезне милосердя. Те величезне милосердя, яким жив і керувався у своїй душпастирській праці Миколай Чарнецький, з яким він йшов до людей, особливо до упущених суспільством, знедолених людей чи то духовно, чи соціально. І коли до людей виходила така постать, як Миколай Чарнецький, з таким глибоким, великим відчуттям пережитого милосердя – це справляло на них незабутнє враження, впливало на їх свідомість і відбувалося повсюди, де був присутній блаженний, навіть під час переслідувань, ув'язнень, підпілля.

І сьогодні, через десятки років після смерті владики (2 квітня 2014 року минуло 55 років з дня смерті Миколая Чарнецького – авт.), ця постать є не менш визначною й визначальною, бо такого

Продовження у колонці на стор. 13

Психологічне завдання батька – захист і визнання гідності своєї дитини. Якщо батько готовий захистити дитину від галасливої тітки, великих хлопців або злого собаки – це породить в ній впевненість: «Світ – на моїй стороні. Я – захищений». Згодом така людина вже сама буде відстоювати себе – в стосунках з будь-ким, хто зазіхає на її гідність. Та в даний момент ідеться не стільки про фізичну самооборону, скільки про пошану своїх прав – наприклад, не робити того, чого не хочеш.

Присутність батька дуже важлива в житті дитини. На жаль, ми все частіше зустрічаємося з тим, що батько хоч номінально і присутній, але не вибудовує жодних емоційних стосунків з дитиною. Батько «працює». Він дуже зайнятий здобуванням хліба насущного, і, як наслідок, часто уникає емоційного контакту зі своїми дітьми.

Але для дитини присутність в її житті батька так само важлива, як і матері. Як було вже сказано, без віри батька у сили своєї дитини вона (дитина) не зможе усвідомити свої права і мати сміливість відстоювати їх. У глибині душі вона залишиться боязкою і переляканою, мріючи про те, аби хтось сильніший захистив її.

Впевненість у власних силах – друге найважливіше завдання. Саме батько формує у дитині відчуття «я зможу, у мене вийде». Визнання – це також формування впевненості. Це, наприклад, рішення взяти сина з собою на рибалку (своєрідне посвячення в чоловічу компанію підвищує його самоповагу), або відповісти на його запитання (визнання його цінності), або підбадьорити, коли йому щось не вдається (допомагає дитині скріпити віру в себе). З таких простих речей дитина здатна зробити висновок, що вона чогось варта, її шанують – а, значить, її поважає увесь світ.

Проблеми починаються, коли батько починає конкурувати з дітьми, не роблячи поправки на вік; звинувачує, контролює, зневажає... Поле конкуренції може бути найрізноманітніше – інтелект, наприклад. «Ну, скажи мені, скільки буде дев'ять на вісім»? – запитує він у першокласника. Отримавши невірну відповідь, зневажливо називає правильну, всім своїм виглядом демонструючи, що саме він у сім'ї найрозумніший. Інше конкурентне поле – гра, спорт. Деякі батьки, наприклад, не приховуючи злорадності, об-

Що ми набуваємо завдяки батьку

ігрують своїх нащадків, підкреслюючи в цій нерівній боротьбі свою перевагу.

Як наші діти отримують душевні рани?

Трапляється і так, що як би дитина не старалася, що б вона не робила, але чомусь не може заслужити собі батькової пошани. Добре вчиться – «можеш краще», має успіхи в спорті – «ти ще не олімпійський чемпіон», прагне допомагати по господарству – «мало допомагаєш». Рана невизнання може потім даватися взнаки протягом усього життя. Навіть досягнувши певних успіхів у чомусь, така людина продовжуватиме відчувати тепер уже «внутрішнього» батька: «І все-таки ти недостатньо хороший».

Звісно, дитина може шукати визнання в інших людей – вчителів, приятелів, в подальшому – колег. Але невизнання з боку батька завжди нагадуватиме зсередики, що все це – тимчасово; потрібно щодня доводити, що ти гідний і цієї роботи, і цього становища в суспільстві, і цього кола. Навіть домігшись справжнього визнання, така людина в глибині душі усе ж і далі очікує викриття – про це постійно нагадує критикуючий і кепкуючий батько усередині неї.

Людина ж, якій пощастило мати батька, що визнав її гідність, не потребує щоденного доказування того, що вона гідна пошани. Вона поважає сама себе, не пнеться зі шкери і не заглядає в чужі очі у сподіванні розгледіти там інтерес до себе. Але, на жаль, це величезна рідкість.

Особливо важкими будуть наслідки, якщо батько вдається до насильства – фізичного, емоційного, сексуального. Тоді і світ, в який потрапить дитина, розцінюватиметься нею як дуже небезпечне місце, де сильний завжди правий і може зробити з нею все, що захоче.

Насильство батька небезпечно ще й тим, що, незважаючи ні на що, він все одно залишається найважливішою фігурою, яка, в уявленні дитини, любить її. Через це любов у людини назавжди залишиться пов'язаною з насильством, і згодом вона вже сама буде схильна проявляти насильство в коханні або, наприклад, шукати собі до пари домінуючого партнера. У її розумінні (або, як говорять психологи, «картині світу»), якщо немає насильства,

то немає й кохання.

Трагедія такого унаслідкування полягає ще й в тому, що невизнана і захищена дитина не зможе вирости психологічно. Іншими словами, під оболонкою дорослого продовжуватиме жити маленький хлопчик чи дівчинка, які, як і раніше, шукатимуть захисту і визнання в архетипічних носіїв влади й авторитету – держави, начальника, президента тощо.

Що станеться, якщо хлопцям дозволяють плакати?

Коли хлопчики плачуть від образи, дошкуленьня, втрати – вони (так само як і дівчатка) вчаться переживати свій біль. На психологічному рівні це означає: «так, зі мною сталася неприємність, і я маю право відгорювати своє нещастя». І тоді навіть справді сильна і трагічна подія в майбутньому не матиме якихось плачевних для психіки наслідків, з'явиться енергія для того, щоб жити далі. Це – психологічний закон, і нікому ще не вдавалося обійти його без втрат. Якщо хлопчик або дівчинка, чоловік чи жінка не дозволяють собі переживати свій біль, або ж, що це гірше, намагаються втамувати його в собі, то за це доведеться дорого заплатити. На втамування болю витрачається величезна кількість душевної енергії.

Насильство над собою породжує багато злості, яку треба кудись дівати. Злість – це дуже сильна енергія, яка не може розсмоктатися сама по собі. Всі деструктивні моделі, описані вище, беруть свій початок в самопригніченні. Подумайте – звідки візьмуться в такій людині сили співчувати комусь, хоча б власній дитині? Ось і залишається лише – працювати до знемоги, тому що мусиш, розслаблятися алкоголем, бо неможливо жити в постійній напрузі, і виплескувати емоції лише на футбольному матчі.

Сприйняти ж хлопчика з його емоціями – означає забезпечити його душевне здоров'я і повноцінніше майбутнє доросле життя. Якщо його цінують, поважають – він також цінуватиме і поважатиме. І якщо йому не доводилося тамувати й пригнічувати свої почуття, він не вимагатиме цього і від інших. Лише поважаючи себе, ми здатні проявити пошану до інших людей. А хіба не цього ми всі бажаємо?

Вероніка ХЛЄБОВА

З поклоном до Чудотворної Ікони

– Ікона Матері Божої «Всіх скорбящих радість» є старовинною (прибл. XVII ст.) і перебуває на нашій новоутвореній парафії Різдва св. Івана Христителя, що у м. Львові по вулиці Л.Кобилиці, 31 від початку її заснування у 2005 році, – говорить адміністратор парафії о. Іван Коломієць. – З благословення Високопреосвященного Архиепископа і Митрополита Львівського Ігоря ця ікона вшановується щороку на парафії 6 листопада, в день її почитання. Крім того, оригінал ікони виставляється для почитання також 22 грудня – в день Непорочного Зачаття Матері Божої, 8 січня – в день Собору

Пресвятої Богородиці, та 7 липня – на Різдво св. Івана Христителя, коли святкуємо наш храмовий празник.

Три роки тому, вшановуючи ікону, Преосвященний владика Венедикт відслужив у цьому храмі

Архирейську Службу Божу. І відтоді образ Матері Божої «Всіх скорбящих радість» став центром духовного життя парафіян і прочан, які звідусіль линули до нього, щоб помолитися і прикластися до нього. Є свідчення людей про чудесні оздоровлення і ласки, які вони отримують від Бога, відбувши паломництво до ікони. Відомо, що до ікони приходять не лише львів'яни, але й вірні з різних куточків Західної України.

Варто зазначити, що вже в часі Різдвяних свят, у день Собору Пресвятої Богородиці, ікона буде знову урочисто виставлена для почитання до 20:00 години

Уляна КОВАЛКО

Ким священник є насправді?

У радянські часи вважали, що немає такої професії як «священник». І, з одного боку, цілком слушно, бо це, мабуть, таки не професія. З другого ж боку, священника взагалі вважали неробом, бо він нічого не продукував, фізично не працював, одним словом – соціалістичне суспільство не мало від нього жодної користі. А за кого вважають священника зараз? Ким священник є насправді і що він робить? На ці питання спеціально для «КВ» відповів архієпископ Томас Едвард Галліксон, Апостольський нунцій в Україні.

– Часто в українських медіа та й у звичайних розмовах можна почути: такий-то священник працює/працював у такій-то парафії... Чи правильно вживати слово «працює»? Чи правильніше буде – «служить»?

– Здається, що слово «служить» більш відповідне, бо завдяки цьому можна легше пояснити місію священника, але чи це так? З Євангелія, де говориться про роботу у винограднику чи про працю пастуха отари, можна зрозуміти, що відмінність не аж така велика. Служба може бути військовою; служать у ресторани при столику, служать медики в лікарні. Ми багато не виграємо, якщо наполягатимемо на виразі «отець звершив своє служіння» замість того, щоби сказати: «отець працював». Те і те за своєю суттю однакове й не торкається справжньої природи священства. Роль священника, його праці чи служіння, передусім «целєбративна» (від лат. *celebrare* – звершувати урочистість, ревно виконувати, практикувати або вивчати. – Прим. «КВ») – звершувальна: він звершує Пресвяту Жертву Меси; він звершує Таїнства і сакраменталії на славу Божу та для добра свого народу. Його першочерговий обов'язок становить також звершення Літургії часів – молитви псалмами та молитви за Церкву.

– За що живе священник? За зарплату чи за подаяння?

– Було би справедливим сказати, що священник живе «з вітара», зі звершення Таїнств для добра народу та на славу Божу. В Україні Церква існує майже на місійних теренах – у тому значенні, що довгі роки переслідувань та репресій Церкви тримали її немовби «без коріння», у меншості й без матеріальних засобів. Церкву в Україні можна визначити як жебрачу. Давньої системи бенефіціїв для настоятелів парафій та каноніків тут не існує, а сучасну систему стипендій неможливо реалізувати, принаймні, на сьогодні. Українські священники жи-

вуть із пожертвувань на Службу Божу і з того, що парафіяни можуть пожертвувати на прожиток та їжу. Іноді єпископам вдається доповнити ці пожертви субсидіями з-за кордону.

– Скільки часу та уваги священник має приділяти людям?

– Священник живе для свого народу. Щоденно звершує за нього Святу Літургію, щедро жертвує йому час для звершення Таїнства Покаяння, молиться за нього. Має також учитися й готуватися, аби добре проповідувати та виконувати інші завдання в проголошенні Доброї Новини для свого люду. А також, звісно, повинен мати час на їжу та відпочинок, щоби бути спроможним краще виконувати своє служіння. Священник має обов'язок кожного року відбувати реколекції, і було би добре, щоби мав також і відпустку.

– Часто в людських стосунках доводиться нагадувати когось про його обов'язки: або чиновник зобов'язаний прийняти документ, або лікар – якісно полікувати тощо. Які обов'язки має священник? Чи можна вірним від нього щось вимагати?

– Оцінювати спосіб виконання обов'язків інших – це як порпатися у чужій кишені. Це завжди дуже делікатне питання. Чи можна уявити собі, щоби сказати священнику таке: «Отче, Ви не на висоті у виконанні свого завдання»? Крім того, варто пригадати, що перелік завдань, прав та обов'язків священника міститься в офіційних документах Церкви.

– Одне народне прислів'я каже: не одежа робить монаха монахом. Чи сутана важлива для священника? Він ходить у ній «для себе» чи для людей?

– Сутана – це класичний одяг священника, вона становить необхідний мінімум для всіх завдань

у храмі. До цього мінімуму додаються інші елементи, відповідно до випадку: комжа, епитрахиль, капа, орнат тощо. Важливість сутани самої по собі оцінюється у ширшому контексті звичаїв та культури (є такі країни з панівною протестантською традицією, де католицькі священники ніколи не носили сутан поза стінами храму). Потрібно розпочати з прецедентів та відповісти на питання про практичність і розсудливість. На мою думку, найважливіший принцип – це доступність священника, тобто щоби його було легко розпізнати як священника в тому культурному середовищі, у якому він живе. Само собою зрозуміло, що коли священник займається спортом, то вдягатиме відповідний одяг. Те саме стосується погодних умов (холоду чи спеки).

Духовний одяг потрібний вдягати також і для добра самого священника – як щит проти деяких спокус і двозначностей нашої «язичницької» культури; потрібно вдягати як запрошення для того, хто шукає Божого слугу.

– Часом, коли єпископ вирішує перевести священника на іншу парафію, розігрується ціла трагедія серед його багаторічних парафіян, яких охоплює розпач і жаль. Що порадити цим людям, які буквально не уявляють життя без «свого» священника?

– Я усвідомлюю, що так трапляється, але вважаю недоречною таку прив'язаність до особи священника. Серед моїх друзів є священники, які дослівно «помирають» кожного разу, як мають міняти парафію. Парафіяни ж ніяк не допомагають пастирю, коли підтримують такий тип прив'язаності, майже хворобливої, до священника. Священник не «одружується» з парафією, аби бути з нею до кінця життя, і його парафіяни можуть, звісно, трохи потужити, але потім мають підготуватися, щоби прийняти нового священника.

Як і кожна людина, священник має свої обмеження. Парафія має право на зміни, навіть заради тих парафіян, яким, можливо, було важко знайти спільну мову зі священником через його манеру вдягатися, проповідувати або через стиль взаємин із членами парафіяльної спільноти. Можливо, він мав прекрасні стосунки з дорослими, але занедбував катехизу для дітей. Інший, своєю чергою, не відвідував хворих і людей похилого віку. Зміни, переведення є чимось позитивним як для священника, так і для парафії.

«Католицький Вісник»,
№ 23/ 2014

(Продовження, початок на 12 стор.)

його милосердя дуже часто бракує сьогоднішній людині. Можливо, маючи певний страх перед Богом за скоєне, вона перестає вірити, сподіватися на Боже милосердя, підсвідомо вважаючи його лише суддею, віддаляється від Нього. І коли приходиться до її життя така постать як Миколай Чарнецький, то людина починає думати про те, що Бога не треба боятися, що, можливо, не все є так зле.

Блаженний усвідомлював, постійно відчував, що найголовнішим є життя, наповнене Божим Милосердям, яке змінювало його, надавало йому сили свідчити іншим людям і змінювати їх, робити більш відкритими для Бога.

– Вміння Миколая Чарнецького примирити, порозуміти представників різних етнічних груп, конфесій, соціального становища тогочасного Заходу України (Волині, Полісся, Галичини), напевно, неабияк знадобилося б тепер у наш неспокійний, тривожний час, можливо, й у намірах єднання Церков.

Владика Ігор:

– Сучасники Чарнецького відзначали його надзвичайну харизму, делікатність та обережність у стосунках з людьми. Знехтувавши вигодами і принадами світського життя, перебував у самозреченні, покорі та простоті. Власне, це й було підвалинами його унікального уміння спілкуватися. Маючи дар від Бога, умів розрадити й порадити, заспокоїти, змінювати людське мислення, совість, поведінку, допомогти у скрутну хвилину. Думаю, що це було би потрібним у наш неспокійний, тривожний час.

Своєю невтомною місіонерською працею єпископ здобув пошану серед місцевих людей, навіть серед православного духовенства.

Ви згадали про єднання Церков. Перш за все, дуже позитивним було б, щоби насамперед самі православні між собою прийшли до порозуміння, хоч до якоїсь єдності. Але поки що про це тільки дуже багато балачок... Дуже важливо, щоби настало єднання, щоби не було такого напруження, навіть між духовними особами...

о. Ігор Колісник:

– Це складна справа. Мусимо усвідомлювати політичну ситуацію тогочасної Волині з церковної точки зору, яка між світовими війнами була вкрай складна. На волинські землі прибули тисячі поляків, які почали забирати землі, принесли зі собою польську ментальність, і вони побачили, що тут, на жаль, є місцеве населення і треба щось з ним робити... Однією зі спроб було златиншити населення, ополячити, тобто перевести всіх на латинський обряд і спробувати якось залучити до тієї польської культури. Волиняни, як люди надзвичайно, так би сказати, автохтонні і стабільні у своїх поглядах, переконаннях, були категорично проти таких дій. Історичною правдою є те, що тиск польського суспільства, культури, а також польської (а не латинської) Церкви був настільки сильним в той час, що волиняни просто були під загрозою розмиття їхньої ідентичності. І тому коли греко-католики, увійшовши в оту реальність (це був початок місії на Волині у 1926 році), намагалися врятувати волинян. Йшлося, очевидно, про допомогу волинянам залишитися собою у цій ситуації.

Робили вони (місіонери) все те, до чого чулися, до чого були зобов'язані зробити стосовно євангелії. Проповідуючи слово Боже, вважали, що східна, візантійська ідентичність є настільки цінною, що її необхідно обов'язково зберегти. Так вважали не лише служителі УГКЦ, але й самі волиняни: прийшли українські священники, монахи з Галичини, розмовляють українською, дотримуються їхніх звичаїв ходити у рясах, клобуках, з бородами тощо, проповідуючи вірність Католицькій Церкві.

Українські місіонери, Миколай Чарнецький пішли туди працювати, боротися за єдність, не ставлячи це як самоціль. Для них в особливіший спосіб метою було проповідування Царства Божого. Ось це і є істиною, яку Блаженніший Святослав виокремлює, бо у ній ми можемо довіритися й об'єднатися.

Ігор ДАЦЬКІВ

(Продовження у наступному числі «Мети»)

10 перешкод у молитві

Жак ГОТЬЄ,
dominikanie.pl

Навіть коли втечеш у найбільш пустинне місце, скоро побачиш, що найбільшою перешкодою в молитві є ти сам. Молитва – це битва. Силою Божого слова ми повинні подолати млявість, лінощі, пригноблення, рутину. Повинні боротися з враженням, ніби, молячись, ми втрачаємо час. Маємо перемогти спокусу, ніби Бог нас не чує.

Знаймо, що в молитві найважливішою є витривалість, а щоб її здобути, потрібен час. В процесі молитви ми завжди учні, бо не знаємо, як треба молитися; через це постійно починаємо наново, вочевидь, із поміччю Святого Духа. То Він – істинний Вчитель молитви, тому добре завжди запрошувати Його на початку молитви.

«Отак і Дух допомагає нам у наших немочах, адже не знаємо, за що і як маємо молитися, але сам Дух заступається [за нас] невимовними зітханнями. А Той, Хто досліджує серця, знає, які бажання Духа, бо Він заступається за святих з Божої волі. Знаємо, що тим, які люблять Бога, котрі покликані за Його передбаченням, все сприяє до добра» (Рм. 8, 26-28).

Святий Павло регулярно закликав перших християн до витривалості у молитві, до постійної зустрічі з Богом. Коротко кажучи, до того, щоб молилися в ритмі подиху, щоб ціле їхнє життя стало молитвою.

Тут ідеться, звісно, не про перебування в молитовному зосередженні протягом цілого дня, а про те, щоб жити прагненням молитви, яке кожну хвилину перемінює в зустріч із Богом. Святий Августин писав: «Саме твоє бажання вже є молитвою».

Що для християнина означає неустанна молитва? Чи це не є глибоким прагненням наслідувати Ісуса, бажанням віддати Отцю наше життя і сповнити Його волю?

Єдина річ, яка може нам допомогти у витривалості в молитві, це жар покірної та відданої любові, яка покладає всю надію на Бога. Коли ми насправді Його любимо – будемо молитися. Якщо Бог становить щастя нашого життя, то з поміччю сильної віри, великої надії та гарячої любові звершимо за молитву щирі битву. Бо ж сама молитва – це битва, яка точиться безперестану.

1. Не можу молитися

Молитися можеш завжди, навіть якщо не можеш бути постійно зосередженим на внутрішній увазі. Молитва, подібно як любов, це вибір, рішення, акт волі. Будь перед Богом так довго, як собі запланував. Коли маєш бажання молитися, то це означає, що ти вже молишся. Тобі здається, ніби говориш у порожнечу? Ну, а що ти знаєш на цю тему? Що Бог дуже прагне, аби ти з Ним говорив; але ще більше Він хоче, щоб ти Його слухав. Слово Боже біля тебе, щоб ти над ним думав і щоб ти ним живився.

Не шукай у молитві чуттєвого задоволення; ти тут – для Бога, тому що Бог є Богом. Молитва не служить нічому іншому поза зустріччю з Богом у взаєминах, повних любові. Не сподівайся, що отримаєш щось надзвичайне або відчуєш якесь враження; Бог тут – і цього достатньо. Христос воскрес і дає тобі свого Духа, щоб твоя молитва подобалася Отцю. Маєш молитися в очікуванні на прихід Господа, бути витривалим на посту своєї відособленості. У молитві важлива сталість прагнення, відповідність нашої волі тому, чого Бог від нас хоче.

2. Тут надто шумно

Інколи ми скаржимося, кажучи: «Я б молився краще, якби мав більше спокою, міг би схватись у якомусь тихому місці, бути далеко звідси». Молися там, де ти є, таким, яким ти є. Добре було б створити умови, які сприяють молитві; але для тебе найліпша та молитва, яку сьогодні можеш творити. Коли ти молишся, Бог дає тобі молитву, якої потребуєш. Це питання віри і довіри.

Можеш створити собі ідеальні умови, а так і так знайдуться якісь перешкоди: втома, розсіяність, лінощі, брак віри. Можеш покинути все – але не покинеш самого себе і своїх думок. Важливо, щоб

(Продовження у колонці на стор. 15)

Як поводитися у храмі

Обрядові питання

Знайти відповідь на запитання такого змісту допоможе доктор богословії п. Тарас ШМАНЬКО, автор книжки «Як поводитися у храмі». Сьогодні продовжуємо її публікацію. (Початок у газеті «Мета» № 95/6 за червень 2013 р.)

БОГОСЛУЖЕННЯ ДОБОВОГО КОЛА

Служби, які відправляють протягом доби, творять добове коло богослужень. Кульмінацією богослужень добового кола є Божественна Літургія. Першим богослуженням нового літургійного дня є Вечірня. В парафіяльних храмах Вечірню відправляють у суботу або напередодні празників. Перед важливішими празниками служать *Велику вечірню* або *Вечірню з литією*. Окрім Вечірні, до богослужень добового кола належать *Повечер'я*, *Полунощниця* і *Часи*. Денні богослуження починаються *Утренюю*, яку, за кількома винятками, завжди служать зранку. В парафіяльних храмах Утреню відправляють, як правило, лише в неділю і в празники. Інші згадані богослуження церковного правила тепер служать здебільшого в катедральних та монастирських церквах. У парафіяльних храмах вони бувають лише у складі Всенічної більшості празників, про що згадано в розділі, присвяченому церковному рокові.

• Що таке церковне правило?

Усталений порядок богослужень, які звершують протягом доби, називають *церковним правилом*.

• Коли починається літургійний день?

Новий літургійний день, згідно з давньою церковною традицією, починається увечері. Такий звичай пояснюють, посилаючись на біблійний текст про сотворення світу, у якому сказано: «І був вечір, і був ранок – день перший» (Бт. 1, 5).

• Чи християни зобов'язані брати участь в інших богослуженнях добового кола, окрім Літургії?

Згідно з законами Католицької Церкви, кожен вірний зобов'язаний до участі в Божественній Літургії у неділю і празники, перелік яких встановлено (пор. ККСЦ к. 881). Церква заохочує до участі вірних і в інших

церковних богослуженнях, особливо в неділі, празники та їх навечір'я. Українська церковна традиція приготування до сповіді (говіння) приписує участь вірних у Вечірні та Утрені перед сповіддю.

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ. ЄВХАРИСТІЯ

Серед усіх церковних богослужень Божественна Літургія

12 години).

В останніх часах церковна влада зі слухних причин дозволяє відправляти Літургію у вечірні години, з огляду на тих, хто не мав змоги бути на Літургії зранку (див. ККСЦ, к. 881). Ця практика не може перетворюватися у правило, бо таким чином руйнується ціле добове коло традиційних богослужень. За

поділ, згідно з яким, розрізняють «Літургію оглашених» і «Літургію вірних». У перші століття християнства тих, які готувалися до хрищення, називали оглашеними (грецьк. катехуменами), їм було заборонено перебувати на Літургії Жертви. Слова «Оглашенні, вийдіть» збереглися в нашому тексті Літургії з тих часів.

посідає центральне місце і є кульмінацією добового кола відправ. Бо саме беручи участь у Євхаристії, яка звершується на Божественній Літургії, вірні «збираються», щоб бути «Церквою» і брати участь у «Господній трапезі».

У нашій традиції звершують три види Літургії: Літургію Івана Золотоустого, Літургію Василя Великого і Літургію Передосвячених Дарів. Кожну з цих Літургій відправляють у певні періоди літургійного року відповідно до церковного уставу.

Згідно з церковною традицією, Літургію служать не пізніше полудня (12 год.). В інші пори дня Літургію відправляють лише кілька разів у році.

• Чи може Божественна Літургія відправлятися увечері?

Згідно з багатовіковою традицією, кожне богослуження добового кола має відбуватися у відповідний для нього час. Щодо Божественної Літургії, то віддавна існував припис, що її не відправляють пізніше полудня (тобто

церковною традицією, новий день починається Вечірнюю, а, отже, якщо Літургію служити увечері, то літургійного часу для Вечірні та інших богослужб добового кола не лишається.

БУДОВА ЛІТУРГІЇ ТА УЧАСТЬ ВІРНИХ У РІЗНИХ ЇЇ ЧАСТИНАХ

Наша Літургія має певну структуру, тобто складається з визначених частин. Починається вона *проскомидією* – приготуванням Дарів (хліба та вина), які будуть освячені. У цій частині Літургії тепер беруть участь священнослужителі, тому вірні зазвичай не спостерігають за її перебігом.

Видимим для вірних початком сьогоднішньої Літургії є *Літургія Слова*, що розпочинається виголосом священника: «Блаженне Царство...». Назва цієї частини зумовлена тим, що на ній проголошують Боже Слово, зачитуючи Апостола та Євангеліє. Другу частину Літургії називають *Літургією Жертви*, тому що на ній звершується Євхаристійна Жертва. Існує інший

• Чи на Літургії треба клякати на коліна і коли це треба робити?

Стояння є однією із основних молитовних постав. На думку Отців Церкви (Юстина, Тертуліяна, Оригена, Івана Золотоустого, Августина), стояння під час молитви знаменує воскресення Христове, через яке ми визволились з-під влади гріха та смерті. Саме тому вже *Апостольській Постанови* (IV) приписують стояння під час молитви у день згадки про воскресення – неділю, коли відбувається Божественна Літургія. Традиція молитовного стояння під час Літургії відображена у богослужбових текстах. Зокрема, під час Літургії священник закликає людей перед приношенням Дарів: «Станьмо гідно, станьмо зі страхом, щоб святе приношення в мирі приносити». Щодо клякання, то у східній традиції така молитовна постава не дуже поширена.

(Далі – у наступних числах газети «Мета»)

БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ У ЖИТТІ МИРЯНИНА

ПОДЯКА ЗА СВЯТЕ ПРИЧАСТЯ І ВІДПУСТ

Ектенія подяки за Святе Причастя містить два звернення: перше – до віруючих у храмі: «Прості, прийнявши божественних, святих, пречистих, безсмертних, небесних і животворящих, страшних Христових Тайн, достойно благодарім Господа»; друге – до Бога: «Заступи, спаси, помилуй і охорони нас, Боже, Твоєю благодаттю». Віряни долучаються до цих звернень співом: «Господи, помилуй».

На завершення ектенії священник виголосом: «День весь звершений, святий, мирний і безгрішний випросивши, самі себе, і один одного, і все життя наше Христу Богові віддаймо» закликає вірян віддати себе й «один одного» Богові. Віряни підтримують цей заклик співом: «Тобі, Господи» (Господи, візьми нас – учасників Божественної Літургії і Святого Причастя, під свою опіку та допоможи нам прожити цей день без гріха й у спокої, щоб був він для нас днем досконалим і днем святості – адже тільки за такий день буде для нас нагорода в небі).

Священик тихо промовляє молитву подяки за Святе Причастя: «Благодаримо тебе, Владико чоловіколюбче, добродійцю душ наших, що Ти і в цей день сподобив нас Твоїх небесних і безсмертних таїнств...», на завершення якої виголошує: «Бо Ти еси освячення наше і Тобі славу возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові, нині і повсякчас, і на віки віків», на що віряни відповідають співом: «Амінь».

Далі священник виголошує: «В мирі вийдім» (вірний народ, безкровна Жертва, учасниками якої ви були, звершилася. Ви прийняли Спасителя до свого серця, тепер вертайтеся додому з серцем, наповненим любов'ю до Господа). Віряни на цей виголос відповідають співом: «В імені Господнім» (так, ми вийдемо з цього храму з іменем Господнім у душах наших, любов'ю до Нього і наше спілкування з Богом не закінчиться поза межами храму).

ЗААМВОННА МОЛИТВА

Священик виходить із вівтаря через Царські ворота на амвон та сходить з нього до храму вірних і вголос читає заамвонну молитву (називається ця молитва так тому, що виголошується поза межами амвону). Її текст незмінний в усі дні року й однаковий для обох Літургій (як св. Василя Великого, так і св. Іоанна Золотоустого). У цій молитві коротко висловлюється прохання за спасіння тих, які вірять у Господа, які люблять Божий храм, за Божу опіку над тими, хто надіється на Господа: «... бо всяке добре даяння і всякий звершений дар з висоти є, сходячи від Тебе, Отця світла, і Тобі славу, і благодарення, і поклоніння возсилаємо, Отцю, і Сину, і Святому Духові,

нині і повсякчас, і на віки віків». Віряни відповідають: «Амінь» і трічі співають: «Будь ім'я Господнє благословенне від нині і до віку».

ВІДПУСТ (ЗАКЛЮЧНІ МОЛИТВИ І ДІЙСТВА)

Відмовивши заамвонну молитву, священник іде до престолу та тихо промовляє молитву на споживання Святих Дарів, що залишилися після причастя вірян: «Сповнення закону і пророків сам еси, Христе Боже наш, Ти, що сповнив увесь промисел, сповни радості й веселості серця наші завжди, нині і повсякчас, і на віки віків Амінь». Завершивши молитву священник виходить до віруючих у храмі і роздає їм решту антидору.

Після роздачі антидору священник звершує загальне благословення віруючих у храмі, промовляючи: «Благословення Господнє на вас, Його благодаттю і чоловіколюб'єм, завжди, нині і повсякчас, і на віки віків» (нехай Боже благословення буде завжди з вами, охороняє від зла та веде до неба). Віряни на це благословення відповідають співом: «Амінь» (Так, нехай Боже благословення буде з нами в усі дні нашого життя). Це благословення має дуже велику силу, адже сказано, що воно «Благословення Господнє».

Далі священник промовляє: «Слава Тобі, Христе Боже, уповання наше, слава Тобі» (Слава, слава Тобі, Боже і подяку Тобі складаємо за те, що дозволив звершити Безкровну Жертву Нового Завіту – таїнство Євхаристії). Віряни завершують цю молитовну подяку священника Богові за Безкровну Жертву, велично співаючи: «Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові, і нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь. Господи помилуй (трічі). Благослови».

Повертаючись до віруючих у храмі і маючи в руці напрестольний Хрест, священник виголошує молитву відпусту: «Христос, що воскрес із мертвих, істинний Бог наш...». У цій молитві священник висловлює надію, що Христос, істинний Бог наш, помилує і спасе нас, бо Він благодійний і чоловіколюбний, а надію на це помилування і спасіння покладаємо на

молитви Божої Матері і Святих. Віруючі в храмі підтримують цю молитву священника співом: «Амінь» (нехай так буде! Нехай Христос веде нас до неба, нехай буде милосердний до нас, бо без цього милосердя через свої гріхи ми ніколи не дісталися б до Царства Небесного).

Після закінчення Божественної Літургії в деяких храмах є звичай, що віряни підходять до священника, який стоїть на амвоні, і цілують напрестольний хрест, що в його руках. Далі священник зачинає Царські ворота і всі розходяться.

IV ПОВЕДІНКА У ХРАМІ ПІД ЧАС СЛУЖБИ БОЖОЇ

ПІДГОТОВКА ВІРЯН ДО СЛУЖБИ БОЖОЇ, ЇХ ОДЯГ

Служба Божа для людини є подією небуденною, тому і готуватися до участі в ній потрібно як духовно, так і тілесно:

По-перше, готуючись піти до храму на Божественну Літургію, найважливішим моментом якої є жертвоприношення Богові, треба обов'язково примиритися з тими, хто щось має проти вас, перепросити всіх, кого ви скривдили, – це вимога Святого Письма щодо підготовки до жертвоприношення, в якому сказано: «Отже, коли ти принесеш дар твій до жертovníка і там згадаєш, що брат твій щось має проти тебе, залиши там дар твій перед жертovníком, і піди перше примирись з братом твоїм, і тоді прийди й принеси дар твій» (Мт. 5, 23-24). Коли ж не можна перепросити скривджених вами особисто, то перепросить їх бодай у своєму серці.

По-друге, однією з важливих частин Служби Божої є вивчення Святого Письма – вчення Ісуса Христа, яке містить досконалі моральні закони, дає відповіді на важливі життєві питання, навчає як слід жити в цьому світі, щоб успадкувати вічне життя в Царстві Небесному. Враховуючи, що Святе Письмо не є легким для зрозуміння, але дуже важливим для людини, то щоб зрозуміти його, потрібно підготуватися до цього повчання завчасно.

Далі – у наступних числах газети «Мета».

Богдан КУДЕРЕВКО

Мандруючи Інтернетом

молитися далі, вдивлятися в Ісуса інтенсивніше, ніж у самого себе, і говорити з Ним як із приятелем. Молитва – це з'єднання з Богом як у галасі, так і в тиші. А ця тиша є більше внутрішньою, ніж зовнішньою; вона – дотик до таємниці Бога, – так само у вагонах метро, як і в монастирських келіях.

3. Не люблю молитися

Не маєш бажання молитися? Молитва навіть відштовхує тебе? Розчарований, ти не відчуваєш нічого, крім байдужості, ба, навіть смутку? Це знак, що настав час істинної молитви. Тієї, якої не вмєш, яка тебе змушує, якої не пам'ятаєш. Тобі зовсім не здається, що ти молишся, діючи в такий спосіб; а однак насправді ти молишся!

Моя порада: можеш попросити на поміч Марію. Нічого не розуміючи, переживаючи звичайний побут Назарета і роздумуючи в Своему серці над словами святих книг, Марія пережила пригоду віри. Повірила, покидаючи всякі відчуття, аж до хреста. Наповнена Духом Святим, Єлизавета мала рацію: «Благословенна Та, яка повірила» (Лк. 1, 45).

Під час молитви акти віри, надії та любові мають особливий смак, який не відчувається почуттями. Вони роблять так, що твоє спілкування з Тим, Кого шукаєш, стає щоразу інтимнішим. Є щось незвичайне у пошуках Бога, у витривалості в молитві, у пильнуванні стосунків із Богом. Цей Бог дає Себе розпізнати в обличчі Христа. Читаючи Євангеліє, зосередься на Ісусі. Вслухайся у Його слово, щоб могли з Ним розмовляти. Навіть якщо це слово звучить чужим і не маєш бажання молитися! Старайся, щоб твоє тіло свідчило про волю витривалості на молитві. Бог дасть тобі колись позбутися масок у своїй любові. Будь витривалий так довго, як довго це буде необхідне. Після ночі завжди настає день.

4 Нічого не відчуваю

Відчуття народжуються з пізнання чуттєвого, а молитва – це перебування у присутності Бога, який не пізнається чуттями. Тому нормальна річ, що ми часом нічого не відчуваємо. Святий Іван від Хреста називає це «темною ніччю», ніччю, яка спонукає нас вірити в те, чого не бачимо; ніччю, в якій наш розум не може досягнути таємниці Бога; ніччю, в якій Бог перебуває поза тим, що ми можемо про Нього сказати і зрозуміти. Той Бог, якого «ніхто ніколи не бачив» (Ів. 1, 18), але якого Ісус прийшов об'явити нам як Отця, є «Богом схованим» (Іс. 45, 15).

Не хвилюйся: всі святі мали досвід охололої молитви! Свята Тереза з Лізьє говорить про темний тунель чи про густий туман, які не дозволяли їй тішитися вірою. Часто це тільки перехідна фаза. Завжди після ночі настає день, після зими – весна, після темряви – світло, після смутку – радість, після смерті – воскресіння. Знай, що Господь Бог близько біля тебе в час посухи так само, як у час урожайного дощу. Коли витриваєш у цьому стані, то Господь Бог тобі це винагородить в інший спосіб. Перемініть твоє прагнення в дар, зробиць тебе вільним і дозволить тобі стати тим, хто ти є насправді. Відкриєш, що Його несприятність – це ще досконаліша форма присутності. Станеш ближчим до Його таємниці. Твоя віра буде глибшою, а твоя любов – інтенсивнішою. Відновиш час, який здавався тобі втраченим, тому що закоханий у тебе Дух Святий зробиць так, що ти станеш пластичнішим. Це чуда, які зробиць у тобі Господь Бог, коли витриваєш у молитві. Тобі в цьому може допомогти повторення імені Ісуса («Ісусова молитва»), роздуми над псалмами (Псалтир), прийняття таїнств (сповідь, Причастя), вервиця, роздуми в тиші, слухання порад великих майстрів молитви.

Не раз, коли мої почуття охоплені великим охолодженням, що стає неможливим видобути хоч одну думку, яка поєднує з Богом, я поволі вимовляю «Отче наш», а потім «Богородице Діво...»; ці молитви розбуджують мене і живлять мою душу краще, ніж би я прочитав це сотні разів із поспіхом...

Далі – у наступних числах газети «Мета».

Притча білий аркуш паперу і чорну крапку

Одного разу вчитель показав своїм учням аркуш чистого паперу, посередині якого була чорна крапка.

– Що ви тут бачите? – запитав учитель.

– Крапку, – відповів один.
– Чорну крапку, – підтвердив інший.
– Жирну чорну крапку, – відповів третій.
І тоді їх улюблений учитель сів у куточку і заплакав.

– Скажи нам, чому ти плачеш? – здивувалися учні.

– Я плачу тому, що всі мої учні побачили тільки маленьку чорну крапку і ніхто з них не помітив чистого білого аркуша...

Як часто ми судимо про людину лише за її маленькими недоліками, забуваючи про переваги! Як часто критикуємо себе за щось, що не сприймаємо в собі, забуваючи про свої цінності та добрі сторони...

Монах і біс

За одним ченцем біс ходив тридцять років, намагаючись спокусити його, і йому ніяк не вдавалося цього досягнути. Нарешті, через тридцять років, він таки спокусив його розпустою, і чернець упав. Впасти в гріх ченцеві – все одно, що знищити всі свої попередні досягнення. Біс прийшов до нього і сказав йому, що він тепер відпав від Бога і став рабом гріха й диявола.

– Тепер ти мій, – каже біс.

– В жодному разі! Я – раб Божий...

– Як же ти можеш бути Божим, коли впав у наймерзніший гріх? Ти – жадливий грішник.

– Ну і що, що грішник? Я – Божий грішник, а тебе знати не хочу.

– Але ж ти впав!

– А тобі яке до цього діло?

– Куди ж ти тепер підеш?

– У монастир.

– Хіба місце тобі в монастирі після такого жадливого діла? Твоє місце тепер – у світі. Так до кого ж ти вперто йдеш?

– До духівника на сповідь.

Біс всіляко зневажав духівника, зупиняв ченця, але той стояв на своєму.

Що ж сказав духівник? А він гріх його відпустив. І промовив:

– Брате, всі свої колишні духовні до-

Сатана спокушає ченця. Ілюстрація до Бreviарія XIV століття.

сягнення ти знищив своїм падінням. Але встань і почни спочатку.

Тієї ночі ігумену того монастиря, чоловікові великої чесноти, явився Господь Ісус Христос. Він тримав за руку ченця.

– Чи впізнаєш, хто це? – запитав Господь ігумена.

– Впізнаю, Господи. Це монах з мого стада, той самий, що вчинив тяжкий гріх.

– Але знай також і те, – каже Господь, – що цей чернець, не піддавшись спокусам демонів, які схилили його до зневіри і розпачу, в самому своєму падінні осоромив біса, і Я виправдав його.

Мандруючи Інтернетом

В Англії першою жінкою-єпископом стане 48-річна мати двох дітей

Вона називатиметься єпископом Стокпортським

Першою жінкою-єпископом в Англійській церкві стане Ліббі Лейн – 48-річна мати двох дітей. Вона називатиметься єпископом Стокпортським. Майбутній англійський ієрарх-жінка виступила з цієї нагоди з вдячною промовою в ратуші міста Стокпорт, повідомляє BBC. Висвячення випускниці Оксфорда Лейн в сан єпископа відбудеться в Йорку 26 січня.

Свою промову майбутня єпископеса почала з того, що попросила своїх слухачів вшанувати пам'ять загиблих під час нападу на школу в Пакистані. Потім Лейн зізналася, що відчуває велику радість від того, що стала єпископом, назвала цей день «історичним» для Англійської церкви і подякувала всім, хто долучився до прийняття закону про жіночий єпископат.

Лейн стала дияконесою в 1993 році, священником – в 1994-му. До цього часу вона була вікарієм церкви в графстві Честер. Її чоловік Джордж – капелан у храмі в аеропорту Манчестера.

Церква Англії офіційно прийняла закон про жіночий єпископат 17 листопада, коли генеральний синод провів підсумкове, вже чисто формальне, голосування в Church House, головному управлінні Англійської церкви в лондонському районі Вестмінстер. У середині липня дві третини від загальної кількості членів синоду висловилися на підтримку введення жіночого єпископату, що визначило результат багаторічної суперечки між традиціоналістами та прихильниками змін.

Вітаємо

ювілярів!

У січні святкують ювілеї!

20-річчя священства – о. Михайло Гарват (29.01)
5-річчя священства – о. Михайло Пазиняк (09.01)
5-річчя священства – о. Тарас Окіс (09.01)

60-річчя уродин – о. Роман Піта (06.01)
50-річчя уродин – о. Орест Мокрик (05.01)
50-річчя уродин – о. Степан Глушак (05.01)
40-річчя уродин – о. Степан Жук (09.01)
40-річчя уродин – о. Василь Янів (10.01)
40-річчя уродин – о. Іван Любінський (19.01)
35-річчя уродин – о. Віктор Шпак (30.01)
30-річчя уродин – о. Іван Верчин (16.01)
30-річчя уродин – о. Сергій Мартиняк (18.01)

ОТЦІ-ПУСТЕЛЬНИКИ СМІЮТЬСЯ

Не говоріть мені про ченців, які ніколи не сміються. Це смішно...

Якось у келії старця з'явилася людина із запискою: «Отче, здається, що хтось хоче відправити мого чоловіка в лікарню, тому я посилаю його до тебе...»

– Я знаю, що деякі брати говорять про мене погано, – скаржиться один чернець старцеві.

– Тішся думкою, що люди говорять хоч би за спиною у тебе те, що вони справді про тебе думають, – відповідає йому старець.

Один чернець ходив усюди, стверджуючи, що гіршого за нього немає нікого. Отець Дмитрій мусив через це зауважити:

– Цьому братові зовсім немає чого так применшуватися – не настільки вже він великий.

– Чи правда, – запитали якось у старця, – що отець Серапіон не хоче більше жити з тобою в одній келії?

– Правда, – відповідав той, – і я дуже цьому радий. Чи захотіли би ви жити разом з ченцем, який постійно базикає і скаржиться?

– Звичайно, ні!

– Ось і отець Серапіон не захотів.

Коли отець Діогнет захворів, хтось із братів запросив до нього лікаря. Дізнавшись про це, отець проказав: «Найгірше – не хворіти, а спричинювати турботу».

– Я піду за порадою до отця Поемена, – поділився якось старцеві своїм наміром один чернець.

– Добре, але пам'ятай, – відповів той, – що просити поради майже завжди означає вимагати від інших, аби вони були нашої думки.

Один чернець, що тяжко згрішив, прийшов до старця:

– Я не бачу, як я можу випросити у Бога прощення за такий тяжкий гріх, – каже він.

– Зможеш, – відповів старець. – Адже Бог набагато покірливіший, ніж ми, люди.

– Отче, – каже якось старцеві молодий чернець, – мені здається, що отець Касьян став надто вже підозрілим.

– Так і є, – відповідає старець, – але це – добра підозрілість, бо він по сто разів на день прощає тобі твої огріхи, яких ти і не думав здійснювати.

«Доброчесність знаходиться точно посередині», – промовив диявол, всідаючися поміж двох старців, що судили брата.

При передруку матеріалів посилання на газету «МЕТА» обов'язкове!

Над випуском працювали:

головний редактор:

о. Іван ГАЛІМУРКА,

літературний редактор Святослав СМУК,

більдредатор і технічний редактор:

Вячеслав ЧИЖЕВСЬКИЙ.

Відгуки та пропозиції надсилати на адресу:

площа св. Юра, 5, м. Львів,

Україна, 79000,

тел. (0322) 79-86-93;

тел. (032) 233-40-73;

e-mail: meta.ugcc@gmail.com

meta_ugcc@ukr.net

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали. За достовірність фактів відповідає автор.

Рекламні оголошення приймаються вчитаними і відредагованими рекламодавцем.

Матеріали не рецензуються і не повертаються. Редакція може не поділяти думку автора.

Друк: ПрАТ «Видавничий Дім «Високий Замок»

Тираж: 6000 примірників, Замовл. № _____

Свідоцтво про реєстрацію
КВ 4266